

Gemeente
Geertruidenberg

Begroting 2020

Inhoud

Inleiding	3
Programma 1 Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid	5
Programma 2 Economie, Recreatie en Toerisme	18
Programma 3 Sportvoorzieningen	22
Programma 4 Onderwijs	26
Programma 5 Zorg en Inkomen	30
Programma 6 Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur	40
Programma 7 Dienstverlening en bedrijfsvoering	44
Overzicht algemene dekkingsmiddelen inclusief onvoorzien en vennootschapsbelasting	50
Overzicht overhead	56

Inleiding

Hierbij bieden wij u de programmabegroting 2020 van de Gemeente Geertruidenberg aan. De begroting 2020 en de meerjarenramingen 2021 t/m 2023 sluiten structureel met oplopende positieve saldi. Het was geen geringe uitdaging om dat te bereiken. Vanuit de Kadernota 2020 en 2e Tussenrapportage 2019 stonden we immers voor een fikse financiële opgave.

Onze ervaringen van 2019 en onze grote zorgen over mogelijke toekomstige ontwikkelingen bewegen ons ertoe om te benoemen welke belangrijke oorzaken leidden tot het tekort waarmee we het proces van deze begroting zijn gestart:

- WMO: De overkomst van mensen vanuit de jeugdzorg, de afbouw het aantal bedden in de Geestelijke Gezondheidszorg en het gegeven dat mensen met een beperking langer thuis (moeten) blijven wonen zorgen voor meer vraag naar voorzieningen vanuit de WMO. Daarnaast neemt de complexiteit van de hulpvraag toe. Ook is er sprake van een toenemende vraag, omdat door het inkomensafhankelijke abonnementstarief steeds meer mensen een beroep op de WMO doen. De middelen die de gemeenten daarvoor van het Rijk krijgen houden daar onvoldoende gelijke tred mee.
- Jeugdzorg: Inwoners weten de jeugdzorg steeds beter te vinden en doen daar steeds vaker een beroep op. De middelen die de gemeenten van het Rijk krijgen zijn onvoldoende om aan de vraag naar jeugdzorg te voldoen.
- Accres: De algemene uitkering van het Rijk aan de gemeenten gaat trap op trap af met de Rijksuitgaven. Het niet halen van investeringen door het Rijk leidt automatisch tot een lagere algemene uitkering. Dit is sinds de maartcirculaire van 2018 steeds het geval geweest voor in elk geval het lopende jaar. Daarentegen

worden er wel steeds nieuwe taken toegevoegd en worden ook steeds hogere eisen gesteld aan de bestaande. We moeten er bovendien rekening mee houden dat ook in 2020 de investeringen van het Rijk niet volledig gaan plaatsvinden, o.a. door de stikstofdiscussie.

Om tot een sluitende begroting 2020 en meerjarenramingen te komen hebben we alle budgetten in de begroting bekeken en gewogen. Dat betekent ook dat we een aantal ambities moeten bijstellen, omdat we op dit moment niet voldoende middelen hebben om deze ambities te realiseren. In elk programma leest u welke ambities worden bijgesteld. De financiële gevolgen van deze keuzes zijn aan het einde van elk programma toegevoegd.

De gevolgen van de septembercirculaire 2019 zijn niet in deze begroting verwerkt.

Omdat we ervoor kiezen om het voorzieningenniveau in onze gemeente op een hoog niveau te houden zijn we genooddaakt om de lasten voor inwoners en bedrijven te verhogen. Daarbij hebben we ervoor gekozen om de OZB voor bedrijven te laten stijgen naar het landelijk gemiddelde. Voor inwoners blijft de stijging beperkt tot een extra van 1% om te sparen voor de realisatie van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs en een reguliere indexering.

Programmagewijs op hoofdlijnen

In deze begroting gaan we uit van de zeven programma's:

1. Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid
2. Economie, Recreatie en Toerisme
3. Sportvoorzieningen

4. Onderwijs
5. Mens, Zorg en Inkomen
6. Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur
7. Dienstverlening en Bedrijfsvoering.

Naast deze programma's treft u de volgende overzichten aan:

- Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien;
- Overzicht overhead.

We zoomen per programma in op de speerpunten en schetsen nieuwe ontwikkelingen. Hierbij kan het om nieuw beleid gaan, maar ook om de gevolgen van nieuwe wet- en regelgeving. Kort gaan we in op de effecten van vastgesteld beleid. Daarnaast geven we de financiële mutaties in het bestaand en nieuw beleid aan. Hier leest u dus ook welke ambities en bestaand beleid we bijstellen om tot een sluitende begroting te komen. Het overzicht financiële mutaties per programma bevat tevens de mutaties die het gevolg zijn van wettelijke en autonome ontwikkelingen, prijscompensatie, verbonden partijen e.d. Wij hebben per programma een onderscheid gemaakt tussen incidentele (I) en structurele (S) ontwikkelingen.

In veel gevallen zijn we afhankelijk van ontwikkelingen waarbij meerdere partijen betrokken zijn. Het Rijk kan bovendien met wetten of wetswijzigingen komen die invloed uitoefenen op de taken en de financiën van de gemeente. Deze zaken benoemen we, per programma, in de risicoparagraaf. Ook zaken die nu nog niet te kwantificeren zijn, maar wel in beeld moeten komen, worden hierin benoemd.

Samenvatting

Wij bieden u een sluitende begroting aan. Deze begroting biedt de balans tussen het behouden van voorzieningen, bijstellen van ambities en bestaand beleid waar dat nodig en mogelijk is om tot een sluitende begroting te komen. Zo blijft het goed wonen, werken en leven in onze drie kernen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer. Samen met uw raad en samen met onze inwoners, bedrijven, instellingen en partners zetten wij ons daar ook de komende jaren graag voor in.

De begroting is structureel sluitend voor de periode 2020-2023. Het gepresenteerde meerjarenperspectief laat een positief oplopend begrotingssaldo zien. In onderstaande tabel is op hoofdlijnen weergegeven hoe de begroting financieel is vertaald.

Bestemming begrotingssaldi

Het college stelt voor om de positieve begrotingssaldi toe te voegen aan de Vrije Algemene Reserve. Hiermee wordt het mogelijk om met deze reserve eventuele toekomstige financiële tegenvallers op te vangen. Dit past in ons streven om behoedzaam met positieve saldi om te gaan.

Ontwikkeling meerjarenperspectief	2020		2021		2022		2023	
Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)								
Basisbegroting 2020-2023	243.000	V	106.000	V	464.000	V	464.000	V
Turap 2019-1	218.000	N	171.000	N	184.000	N		
Turap 2019-2 (inclusief actualisatie jaarschijf 2023)	95.000	N	359.000	N	54.000	N	67.000	V
Algemene uitkering (septembercirculaire)	pm		pm		pm		pm	
Mutaties begroting 2019-2023	123.000	V	565.000	V	76.000	V	20.000	V
Eindsaldi	53.000	V	141.000	V	302.000	V	551.000	V
waarvan								
Structureel	329.000	V	79.000	V	310.000	V	571.000	V
Incidenteel	276.000	N	62.000	V	8.000	N	20.000	N
	53.000	V	141.000	V	302.000	V	551.000	V

Incidenteel met dekking uit Vrije Algemene reserve

Begroting 2020-2023	2.148.000	N	762.000	N	73.000	N	0	-
Dekking uit vrije Algemene reserve	2.148.000	V	762.000	V	73.000	V	0	-
Eindsaldi incidenteel	0	-	0	-	0	-	0	-

Programma 1

Leefbaarheid, Wonen en Duurzaamheid

De missie

Van buiten naar binnen, taakvolwassen en integraal werken, waarbij we de samenhang en de betrokkenheid van de inwoners bij de directe leefomgeving in de wijken vergroten. We zijn zuinig op ons milieu en promoten duurzaamheid actief.

Speerpunten coalitieprogramma 2020-2023

- We gaan naar buiten toe om ons te – laten – informeren. Klantcontact vindt zo veel als mogelijk in de wijk plaats.
- De mogelijkheid tot parkeren op of nabij de Markt in Geertruidenberg vormt de basis voor verblijf in de stad. (Parkeer) gemak dient de mens. Een verkeerscirculatieplan, met logische aan- en afrijroutes, wikkelt het verkeer zonder problemen en irritaties af.
- Samen met onze partners gaan we, wijk voor wijk, aan de slag met verduurzamen. We richten een duurzaamheidsloket op. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie.
- We pakken de regierol voor de warmtetransitie.
- We hechten veel waarde aan natuur en creëren een ecologisch lint ter verbetering van de biodiversiteit. Groenonderhoud in de wijken vindt plaats in samenspraak met bewoners.
- De openbare ruimte maken we voor iedereen toegankelijk.
- We werken aan een (nieuw systeem van) afvalinzameling dat gemak oplevert voor de inwoners, betaalbaar en duurzaam is.
- De openbare ruimte maken we voor iedereen toegankelijk.
- We zetten via een lobby in op een volwaardig knooppunt Hooipolder en gaan in overleg met bewoners van Raamsdonk bekijken op welke wijze we het sluipverkeer in de kern kunnen aanpakken.
- Met betrekking tot de verkeersveiligheid inventariseren we in samenwerking met bewoners gevaarlijke knelpunten. We geven prioriteit aan voetgangers en fietsers.

Nieuw beleid

Verkeer

Hooipolder

Wij voeren een landelijke en regionale lobby, waar mogelijk in samenwerking met onder andere Stichting A59stoplichtenvrij.nu en haar medestanders, voor een volwaardig knooppunt. Het niet beschikbaar stellen van personele capaciteit leidt automatisch tot prioritering tussen reguliere verkeerszaken en begeleiding van de verbreding van de A27. Mogelijk leidt dit tot zowel toekomstig ongewenste situaties op zowel hoofd- als onderliggende wegennet als het niet realiseren van de gestelde doelen. Vooral omdat de verbreding van de A27 valt onder crisis- en herstelwet, dit betekent dat medeoverheden geen beroep kunnen aantekenen, is een continu relatiebeheer met diverse stakeholders cruciaal.

Zowel het reguliere takenpakket verkeer als de begeleiding van de verbreding A27 is als prioriteit aangemerkt. Om hieraan invulling te geven voegen we capaciteit toe aan het taakonderdeel verkeer voor de periode tot 2023. Incidenteel komt dit neer op een jaarlijks bedrag van € 73.000, waarvan dekking is voorzien door aanwending van de Vrije Algemene Reserve. Overigens wordt ingeschat dat als gevolg van te maken keuzes dit bedrag beperkt zou kunnen worden tot € 50.000. Deze keuzes zullen separaat aan de raad worden voorgelegd. Indien realiseerbaar kan de aanwending van de VAR eveneens naar beneden worden bijgesteld.

Uitwerking visie wegenstructuur omgeving Hooipolder

Ook zetten wij ons, samen met de gemeente Waalwijk, in voor de verdere uitwerking van het Hooipolderplus-plan. Hiervoor is voor de jaren 2020 en 2021 € 20.000 noodzakelijk voor het doen van onderzoeken. Tevens wordt beoogd om te komen tot snelheids- en overlastbeperkende maatregelen.

Verkeersveiligheid

Knelpunten (blackspots) worden, mede op basis van de samenlevingsagenda, door het uitvoeren van verkeersveiligheidsaudits beoordeeld. De suggesties zoals genoemd in het raadsprogramma 2018-2022, nemen wij hierin in elk geval mee. Voor het uitvoeren van deze voorbereidende stap is een bedrag van € 10.000 noodzakelijk. Dit bedrag is bij Turap 2019-2 beschikbaar gesteld.

Het niet uitvoeren van verkeersveiligheidsaudits leidt niet naar een (de beste) oplossing op het gebied van verkeersveiligheid. De resultaten van de audit dienen als basis voor een consultatie van de samenleving. Nadien zal beoordeeld worden of en zo ja, op welke wijze (op onderdelen) tot uitvoering dient te worden overgegaan.

Onderzoek circulatieplan Markt

De evaluatie wordt in 2019 afgerond. Afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt op basis van deze evaluatie kan dit leiden tot aanpassingen en hiermee heeft dit mogelijke financiële consequenties. Op dit moment zijn deze consequenties echter nog niet inzichtelijk.

Routing centrum Raamsdonkveer

De evaluatie van 'de knip Keizersdijk' in Raamsdonkveer kan, afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt, leiden tot maatregelen binnen het centrum van Raamsdonkveer. Er is nog geen zicht op de financiële consequenties.

Groenvoorziening

Wij zijn aan de slag gegaan om de biodiversiteit in het buitengebied te vergroten. Lokale natuurverenigingen en belangstellende bewoners worden hierin betrokken en kunnen meedenken waar de kansrijke gebieden liggen. Het uiteindelijke doel is meer ecologisch beheer in het buitengebied. We willen hierbij aansluiten bij het waterschap door op enkele plaatsen sinusmaaibeheer toe te gaan passen wat uitermate gunstig is voor de biodiversiteit. De kosten van € 25.000 voor het vergroten van de biodiversiteit bekostigen we voortaan structureel uit het budget voor het duurzaamheidsprogramma. Biodiversiteit is daarin ook opgenomen als doelstelling.

Daarnaast willen we op enkele plaatsen het gemaaid gras ruimen en afvoeren waardoor de bermen verschalen en het aantal (bloemrijke) soorten toe zal nemen wat onder andere ten gunste is voor de met uitsterven bedreigde wilde bij. Ook trekken we meer op met de natuurfederatie door bijvoorbeeld nestkasten op te hangen als natuurlijke bestrijder van de eikenprocessierups.

Uitvoering natuurprojecten

In 2017 is het regionale bod: 'Groene troefkaart klimaatadaptatie' opgesteld. Aan dit regionale bod werkten 10 gemeenten, waterschappen en terreinbeheerders onder coördinatie van Regio West-Brabant. Het bod betekent ontwikkeling van nieuwe natuur en ecologische verbindingzones. Door gebieden beter in te richten kunnen we klimaatveranderingen opvangen. Ook biedt het economische kansen, een gezonde leefomgeving en het versterkt de cultuurhistorie. We zien kansen voor verbinding met diverse ontwikkelingen zoals de nieuw aan te leggen hoogspanningsverbinding, de Donge, de Amercentrale, A59 en diverse projecten zoals de Slikpolder, Achter de Hoeve en het Plassengebied. Dit regionale bod wordt omgezet in concrete aanvragen. We maken hierbij gebruik van de cofinancieringsregeling van het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB).

Verordening Ruimte - Verordening Natuurbescherming

Veehouders moeten hun bestaande huisvestingsystemen op 1 januari 2022 aangepast hebben aan de maximale ammoniakemissie-eisen. Voor deelnemers aan de stoppersmaatregel geldt deze eis vanaf 1 januari 2020. Het komt er op neer dat vanaf 2020 alle stallen ouder dan 15 jaar (20 jaar voor rundveestallen) aangepast moeten worden aan de dan geldende maximale emissie-eis. Deze eisen worden stapsgewijs strenger richting 2028. Om te kunnen voldoen aan het gestelde beleid moeten veehouders in 2019 een ontvankelijk aanvraag om omgevingsvergunning voor de activiteit milieu indienen. We zien nu reeds een toename in de aanvragen voor agrarische ondernemers, de verwachting is dus dat deze trend zich in 2019 voortzet. Uitgangspunt is dat de kosten worden gedekt binnen de bestaande budgetten van de OMWB.

Klimaatadaptatie

In dit kader is begin 2019 via de regionale samenwerking een stresstest uitgevoerd. Deze stresstest betreft het gevaar op overstroming vanuit de rivieren, wateroverlast door neerslag en overlast door droogte en hitte. In 2020 voeren we een risicodialoog. Hiervoor is met de regionale samenwerking een beperkte subsidie verkregen om hier een eerste aanzet voor te geven. In de periode 2020-2022 wordt er vanuit de dialoog een uitvoeringsprogramma opgesteld dat in de jaren daarna tot uitvoering komt. Op deze manier geven we invulling aan het bestuursakkoord klimaatadaptatie van november 2018. Momenteel is nog niets te zeggen over de financiële gevolgen voor onze gemeente. Wel kan al gezegd worden dat om droge voeten te houden en tegen hittestress er behoorlijke ingrepen nodig zijn, zowel in de openbare ruimte als bij particulieren en bedrijven. Voor zowel de dialoog als de uitvoeringsprogramma's zijn extra middelen nodig. We kunnen deze deels onderbrengen in de voorziening van het VGRP+.

Ruimtelijke Ontwikkelingen

Op verschillende locaties rondom de Grote Kerkstraat liggen gronden van derde(n) waarbij sprake is van een toekomstig ontwikkelingsvraagstuk. Om als gemeente in een dergelijk geval regie/ grip te hebben op het soort en omvang van de ontwikkeling en daarnaast deze ontwikkelingen op elkaar af te kunnen stemmen wordt een verkenning opgesteld.

Digitaal stelsel landelijke voorziening DSO-LV

In het kader van de Omgevingswet is landelijk afgesproken (tussen de VNG en het rijk) dat de kosten van het beheer van het digitaal stelsel landelijke voorziening (DSO-LV) vanaf 2020 tot en met 2023 gedeeltelijk worden gedekt uit het Gemeentefonds. Hiertoe wordt jaarlijks 18 miljoen euro uit het Gemeentefonds onttrokken. Voor onze gemeente is dit een bedrag van € 23.000. De gevolgen hiervan zijn verwerkt in de gemeentebegroting 2020.

Algemene Bepaling Omgevingsrecht (WABO) /Wet Kwaliteitsborging voor Bouwen

De inwerkingtreding van de Wet Kwaliteitsborging voor Bouwen blijft vertraging oplopen. De minister BZK heeft nu aangegeven om de wet gelijk te willen invoeren met de Omgevingswet die gepland is op 1 januari 2021. De VNG, Vereniging Eigen Huis en Bouwend Nederland zijn van mening dat het huidige wetsvoorstel niet leidt tot betere kwaliteit tegen aanvaardbare kosten. Met de komst van deze wet zou de preventieve toets op bouwtechnische voorschriften en het toezicht van Bouw & Woningtoezicht komen te vervallen. De overheid draagt de taken en verantwoordelijkheden dan over aan de private markt. De leges zullen door deze ontwikkeling onder druk komen te staan.

Timmersteekade

De havengelden van de historische schepen en de Beroepsvaart dekken 50% van de kosten. Het college komt conform een motie met een separaat voorstel voor de dekking van de overige 50%.

Integrale veiligheid

Bijdrage Baronie Interventie Team

In het kader van integraal toezicht in relatie tot ondermijning werken de gemeenten in de Baronie samen in het Baronie Interventie Team (BIT). Ten behoeve van het BIT is een projectleider aangesteld. De kosten hiervoor worden naar inwoneraantal verdeeld onder de gemeenten.

Middelen Boa's

Sinds 2017 hebben we 2 boa's in dienst. Voor de professionalisering is de aanschaf van diverse materialen en budget voor het wegslepen van voertuigen structureel noodzakelijk. Daarnaast is een budget geraamd voor de portofoons, welke noodzakelijk zijn in het kader van veiligheid en efficiëntie.

Illegaal grondgebruik

We starten in 2019 een actieve aanpak voor de verkoop van reststroken en aanpak onrechtmatig grondgebruik. Hiermee willen voorkomen dat eigendom wordt verloren door verjaring. Daarnaast stellen we eenduidige regels om ongelijkheid tegen te gaan. De verwachte opbrengst van de te verkopen reststroken bedraagt € 50.000 in 2020. Door allerlei interne oorzaken (mutaties, personeelsverloop, ziekte e.d.) is het niet gelukt dit plan van aanpak af te ronden en tijdig op de agenda van de raad te krijgen. Hierdoor vindt verschuiving van de geraamde opbrengst van € 50.000 plaats naar 2021.

Bestaand beleid

Wegen en infrastructuur werken

Riolering

In 2020 bereiden we de rioleringswerken Ravelijn fase 2 en de Zandhevel voor. Deze werken combineren we met kleinschalige herinrichting.

Vanuit het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP+) pakken we ook Haven (Raamsdonksveer), Valeriaanstraat, Regentenstraat en Vorsterstraat aan.

Kabels en leidingen

We heffen precariobelasting aan bedrijven over het netwerk van kabels en leidingen die zij onder, op of boven de gemeenteground exploiteren.

Markeringen

Het werkbudget wordt afgeraamd met € 10.000. Het onderhoud van de markeringen is namelijk op voldoende niveau waardoor er minder budget noodzakelijk is.

Elektronische bedrijfsvoering

Medewerkers van de gemeente komen op allerlei plaatsen in aanraking met elektrische installaties. Het gaat hierbij om evenementenkasten, rioolgemalen, weekmarktvoorzieningen en installaties zoals meterkasten in gebouwen enz. Het invullen van de elektrotechnische bedrijfsvoering is een wettelijke verplichting vanuit de Arbowet en het Arbobesluit. Dit project hebben we gezamenlijk met de gemeente Drimmelen opgepakt om de kosten te beperken en waar mogelijk van elkaar te leren. Als vervolgstap gaan we gezamenlijk een installatieverantwoordelijke aanstellen.

Waterwegen/vaarwegen

Doordat de werkelijke kosten lager uitvallen kan een besparing worden gerealiseerd op de uitgaven voor de 360 graden foto's (wordt uitgevoerd door Cyclomedia).

Kaartbeheer en kadaster

Doordat de werkelijke kosten lager uitvallen dan geraamd kan het werkbudget worden afgeraamd. Tezamen met waterwegen/ vaarwegen bedraagt de besparing € 10.000.

Openbare verlichting

De voorziening wordt opgeheven. Binnen het huidige begrotingsbudget openbare verlichting is voldoende ruimte voor afschrijving van de huidige bekende investeringen.

Door het opheffen van de voorziening valt de storting vrij van per jaar gemiddeld € 55.000.

Verkeer

Mobiliteitsplan

Ons mobiliteitsplan dateert uit 2011 en is feitelijk toe aan actualisatie. Met de Omgevingswet in aantocht achten wij het verstandig de actualisatie van het mobiliteitsplan aan de implementatie van de Omgevingswet te koppelen. Van een financiële vertaling binnen de Omgevingswet is (nog) geen sprake. Ook een uitloop van de implementatie van deze wet is hierin niet meegenomen als risico.

Het gemeentebreed parkeeronderzoek vindt niet in 2020 plaats maar wordt door geschoven naar 2022. Dit onderzoek wordt eens in de vier jaar uitgevoerd. De kosten van dit parkeeronderzoek bedragen € 7.500 en worden dus eerst in 2022 voorzien.

Duurzaam veilig

Er wordt in de toekomst geen bedrag op voorhand in de begroting opgenomen. Pas met de besluitvorming over projecten wordt een benodigd bedrag meegenomen. Door geen bedrag op voorhand op te nemen wordt er structureel € 41.000 bespaard. Daar staat tegenover dat het bijbehorend subsidiebedrag vanuit de Provincie verhoudingsgewijs lager wordt. Concreet gaat het om een lagere bijdrage van € 20.000.

Wijkbudget

Om meer gehoor te geven aan de wensen en ideeën van inwoners en ter bevordering van de leefbaarheid en de sociale en maatschappelijk cohesie in de wijk, is het wijkbudget beschikbaar gesteld. Het

wijkbudget kent enkele kaders, maar we geven vooral de inwoners een kans om een eigen initiatief (met omwonenden) te realiseren. Binnen de kostenpost leefbaarheid- stimulering wijken en buurten wordt er voor het wijkbudget een bezuiniging doorgevoerd van € 15.000. Dit is de helft van het huidige wijkbudget. We stellen dus € 15.000 beschikbaar.

Kinderboerderij de Kromme Akker

Het anders vormgeven van de Kinderboerderij de Kromme Akker in Geertruidenberg door te onderzoeken of het naastgelegen kinderdagverblijf de exploitatie van de kinderboerderij kan overnemen. Hiermee kan de subsidie van € 17.400 worden stopgezet.

Volkshuisvesting

Met de vaststelling van de Woonvisie is gelijktijdig invulling gegeven aan de 'Starterslening', 'Blijverslening' en 'Duurzaamheidslening'.

Milieu

Duurzaamheid

In 2018 is ons duurzaamheidsprogramma vastgesteld. Voor de uitvoering van diverse projecten was voorzien in een bedrag van € 100.000 voor 2020 en vanaf 2021 in een structureel bedrag van € 200.000. Hiermee wordt in het kader van de bezuinigingsopgave het budget met een derde verlaagd ten op zichte van de eerder genomen bedragen en daarmee de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma getemporeerd.

Het duurzaamheidsprogramma maakt de ambitie van een duurzaam Geertruidenberg in 2050 concreet. De focus ligt daarbij op de komende vijf jaar. In het programma zijn projecten geformuleerd waarmee we direct meters maken en projecten die ons helpen om de verdere transitie stevig in de steigers te zetten. We richten ons op de volgende thema's:

- Energietransitie (besparing en duurzame opwekking)
- Mobiliteit

- Circulaire economie
- Klimaatadaptatie

We starten met het opstellen van een warmtevisie, waarin per wijk in onze gemeente wordt aangegeven op welke wijze gas in de wijk wordt vervangen door een andere manier van verwarmen. Het opstellen van een warmteplan per wijk is een verplichting vanuit de rijksoverheid.

Voorgestaan wordt om de uitvoering van het Duurzaamheidsprogramma te temporiseren door het uitvoeringsbudget met een derde te verlagen. Concreet betekent dit dat voor 2020 een bedrag beschikbaar wordt gesteld van € 100.000 en voor de daarop volgende jaren structureel € 200.000.

Afval

In 2020 gaan we op basis van het raadsbesluit van 4 juli 2019 verder uitvoering geven aan het nieuwe afvalbeleid.

Externe Veiligheid

Het Rijk verstrekt aan de OMWB subsidie voor diverse taken op het gebied van externe veiligheid (zoals bijhouden risicokaart, adviezen externe veiligheid in te ontwikkelen ruimtelijke plannen etc.). Het is onzeker of deze subsidie in 2020 nog verstrekt wordt. Dit is een risico.

Ruimtelijke Ontwikkelingen

Bestemmingsplannen

In afwachting van de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet, worden geen nieuwe gemeentelijke plan aanpassingen meer doorgevoerd. Het geraamd bedrag wordt als bezuiniging voor de begroting 2020 ingezet. Mocht in de toekomst blijken dat op basis van omgevingsvisie gemeentelijke initiatieven noodzakelijk zijn dan zullen wij met een afzonderlijk raadsvoorstel betreffende ontwikkeling aan uw raad voorleggen.

De nieuwbouw van het Hoge Veer in Geertruidenberg wordt eind 2019 gereed verwacht. De huidige locatie van het Hoge Veer in Raamsdonksveer komt daarmee in 2020 al deels leeg te staan. In dit kader is vorig jaar een begin gemaakt met een verkenning voor de huidige locatie. In samenspraak met de grondeigenaar, Thuisvester, wordt in 2020 een nieuwe bestemming voor de locatie onderzocht.

Het Tracébesluit (TB) A27 Houten-Hooipolder is in december 2018 door de minister getekend. Naar verwachting zal de Raad van State (Rvs) nog in 2019 de beroepen tegen het TB behandelen. Na het onherroepelijk worden van het TB is de gemeenteraad verplicht vanuit de Tracéwet om binnen een jaar een bestemmingsplan of beheersverordening vast te stellen om het TB planologisch te verankeren. De procedure voor het bestemmingsplan voor de verbreding van de A27 zal dan ook naar alle waarschijnlijkheid

in 2020 opgestart worden. Met de verbreding van de A27 is verplaatsen van de locatie van de scouting noodzakelijk. Op dit moment gaan wij er vanuit dat deze verplaatsing binnen de door RWS beschikbaar gestelde middelen aan scouting Raamsdonksveer en gemeente uitgevoerd kan worden.

De aansluiting met de openbare ruimte nabij de nieuwbouw van de Wilsdonck vraagt ook aandacht. Momenteel is er nog geen zicht op de kosten van de aanpassingen.

De dijkversterking heeft in 2020 nog steeds de aandacht van het bestuur. Zoals eerder besloten wordt in de Slikpolder ingezet op natuurontwikkeling. Realisatie dient in de periode 2020-2021 plaats te vinden. Vanwege nieuwe inzichten, onder andere over de toekomstige waterstanden, gaat het waterschap hun voorkeursalternatief voor dijk teruglegging rondom de Slikpolder opnieuw bekijken. De uitvoering

zal daarom in 2020 nog niet plaats vinden. Los van vorenstaande ontwikkeling wordt gestart met de ruimtelijke procedure voor de verkabeling 150 kV.

Nadat de raad ingestemd had met de procesaanpak voor de verkenning van de supermarktllocatie in Geertruidenberg, is in de tweede helft van 2019 een start gemaakt met de verkenning samen met de vastgoedeigenaar en de inwoners van Geertruidenberg. Zodra een geschikte locatie is gevonden zal de nadere uitwerking plaats vinden. Eventuele procedures kunnen dan in 2020 opgestart worden. De kosten die gemoeid zijn met de procedures komen voor rekening van de vastgoedeigenaar.

Gemeentelijke gebouwen

Markt 32-38, oude Raadhuis:

De panden worden verkocht met behoud van de publieke functie van het oude Stadhuis. Wij gaan er vanuit dat verkoop in 2020 plaats kan vinden. De besparing wordt in 2021 geëffectueerd.

Schuttersveld, school:

In het kader van herontwikkeling wordt het gebouw eind van het jaar leeg opgeleverd en begin 2020 gesloopt.

Julianalaan 103:

De voormalig brandweerkazerne aan de Julianalaan wordt verhuurd aan Mid Zuid. De huurprijzen zijn € 25.000 per jaar.

Energietransitie

De opgave voor de verduurzaming van de leefomgeving en de energietransitie zijn nog altijd in ontwikkeling. Het opstellen van regionale energiestrategieën vormt één van de onderdelen uit het Klimaatakkoord, wat het kabinet op 28 juni heeft gepubliceerd. In de regio West Brabant is hiermee reeds een start gemaakt. Voor 1 juni 2020 zullen de individuele gemeenteraden de concept RES vaststellen. Tot die tijd zal, ook kijkende naar het duurzaamheidsprogramma en de daarin opgenomen projecten, nagedacht moeten worden hoe en in welke mate Geertruidenberg ruimte moet/ wil bieden aan 'energielandschappen'. Vanuit het Rijk komen er bij de vaststelling van het Nationaal Klimaatakkoord mogelijk nog extra opgaven en ook de Regionale Energiestrategie (RES) kan invloed hebben op de inspanning die na vaststelling van gemeente wordt gevraagd. De sterke dynamiek en de zich snel opvolgende ontwikkelingen in de energietransitie betekenen dat er (snel) beleid moet worden opgesteld.

Daarnaast kloppen steeds meer initiatiefnemers met duurzame initiatieven, variërend tot de aanleg van een zonneweide tot interesse in het plaatsen van (kleine) windmolens aan bij de

gemeente en wordt gevraagd mee te denken, te faciliteren of een besluit te nemen over ingediende plannen. Hiervoor is vaak extra (technische) ondersteuning nodig, deze kunnen worden gedekt binnen de bestaande budgetten.

Toekomstvisie Amercentrale

In 2018 is een eerste verkenning uitgevoerd om kansrijkheid, consequenties en betekenis van diverse toekomstscenario's in beeld te krijgen. De nadere uitwerking van het meest wenselijke scenario richting een concrete (gedeeltelijke) gebiedsvisie vindt naar verwachting voor een deel in 2020 plaats.

Bouwgrondexploitatie

Komend jaar zal in het teken staan van het woonrijp maken en afronden van de plangebieden Wim Boonsstraat en Brahmsstraat. De Peuzelaar zal als nieuwe gemeentelijke bouwontwikkeling in de vorm van een CPO opgestart worden. Het voor de Rivierkade

vastgestelde locatieconcept in combinatie met het plangebied Oude Haven en Achter Hoeven als onderdeel van Donge oevers krijgen in 2020 verder vorm.

In 2020 wordt gestart met de bouw van de nieuwe sporthal of sportzaal, een en ander afhankelijk van de uitkomsten van in 2019 plaatsgevonden onderzoek naar de (toekomstige) behoefte de gemeentelijke sportverenigingen.

Omgevingswet

Medio 2019 is gestart met het traject om te komen tot een omgevingsvisie: een lange termijn visie op de gewenste ontwikkeling en kwaliteit van de leefomgeving. De visie geeft uitdrukking aan de identiteit en kernwaarden van ons gebied en vormt de basis voor een gebiedsgerichte benadering, waarbij bestaande en gewenste kwaliteiten en het beheer daarvan in beeld worden gebracht. Het is tevens een zoektocht naar de nieuwe verhoudingen tussen overheid,

markt en gemeenschap. Belangrijk onderdeel van dit traject is de participatie die vanaf eind 2019 vorm gegeven wordt. De planning is de omgevingsvisie medio 2020 gereed te hebben. Op basis van de visie gaan we na welke onderdelen nader uitgewerkt moeten worden in de vorm van een programma. Het programma kan het karakter hebben van een sectoraal uitvoeringsprogramma, een thematisch of gebiedsgerichte beleidsvisie. De op te stellen programma's hoeven niet vóór 1 januari 2021 klaar te zijn, maar het is wel van belang ons hierop voor te bereiden.

Voor de pilot Dombosch is een visie opgesteld. Deze visie gaan we vertalen naar een bestemmingsplan 'verruimde reikwijdte'/omgevingsplan. Daarvoor wordt nu een nota van uitgangspunten opgesteld. Vaststelling van dit bestemmingsplan is voorzien in 2020. Hiermee gaan we ervaring opdoen met wat er nodig is om een omgevingsplan onder de Omgevingswet te maken.

Op 1 januari 2021 moet elke gemeente zijn aangesloten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening (DSO). Het DSO biedt het digitale loket waar je kunt zien welke regels gelden op een locatie, waar je vergunningen kunt aanvragen en waar je op termijn informatie kunt raadplegen over de kwaliteit van de leefomgeving. Dit betekent een technische aansluiting van onze huidige systemen op de landelijke voorziening. Er is een impactanalyse gestart om inzicht te krijgen in de gevolgen van de wetgeving en landelijke ontwikkelingen (waaronder de invoering van de omgevingswet) voor de digitale dienstverlening.

Daarnaast moeten onze werkprocessen aangepast worden aan het gewijzigde digitale systeem, nieuwe wetgeving en de lokale regelgeving begrijpelijk maken via digitale dienstverlening en training en opleiding om te werken met het nieuwe systeem en de vereisten van de nieuwe omgevingswet.

Per 1 januari 2021 moeten we voldoen aan de vergunning nieuwe stijl. De behandeltermijn van een complexe vergunning gaat

van 26 weken naar 8 weken. We gaan hier in 2020 actief mee experimenteren in samenwerking met o.a. de omgevingsdienst. Door aanpassingen van rijksregels zullen minder vergunningen verleend gaan worden. Tegelijkertijd is de verwachting dat meer tijd nodig is voor vooroverleg (zoals huisbezoek) en meer accent op toezicht en handhaving. De legesverordening moet herzien worden, zo ook de overeenkomst met de omgevingsdienst.

De gemeente gaat per 1 januari 2021 de bodemtaken van de provincie overnemen. In regionaal verband worden de (financiële) gevolgen met de provincie in beeld gebracht. De gemeente krijgt ook verantwoordelijkheid voor het beleid op gebied van: bodem, lucht, geluid, trillingen, geur en externe veiligheid. De gevolgen gaan we in beeld brengen. Hierbij maken we onder andere gebruik van de kennis van de omgevingsdienst.

We blijven de ontwikkelingen nauwlettend volgen om de (structurele) financiële effecten van de invoering van de omgevingswet steeds beter in beeld te krijgen.

Plassengebied Raamsdonkveer Zuid

In 2019 is de ontwikkelvisie voor het plassengebied vastgesteld. In deze ontwikkelvisie worden de kaders en mogelijkheden geschetst waarbinnen dit gebied (her)ontwikkeld kan worden. In 2020 wordt gestart met de ontgronding van de plas aan de Beelaertsweg. In het kader van de verbreding van de A59 zal ook de herinrichting van de Nionplas de nodige aandacht krijgen. Daarnaast werken we met meerdere initiatiefnemers aan de invulling van de visie.

Integrale veiligheid

Integraal Veiligheidsbeleid

In 2019 is het nieuwe Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 vastgesteld. De ingezette lijn van de afgelopen jaren houden we vast en zetten we voort met prioriteiten die passen bij de trends en (lokale) ontwikkelingen.

Brandweergarages en blusmiddelen

Het begrote bedrag werd de afgelopen jaren niet volledig gebruikt. Om die reden is er voor gekozen om op deze post € 5.000 structureel te bezuinigen.

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Er zijn extra kosten geraamd vanwege het nieuwe kostenverdeelmodel. Het kostenverdeelmodel is aangepast om aansluiting te houden met de CEBEON maatstaven/verdeling zoals gehanteerd voor het Gemeentefonds. Daarnaast is de begroting gecorrigeerd op basis van de loon- en prijsstijgingen. Van deze stijging heeft de gemeenteraad al kennis genomen in het integrale raadsvoorstel (juni 2019) over de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen.

In het kader van de bezuinigingsopgave van 5% op de Gemeenschappelijke regelingen die de gemeente Geertruidenberg hanteert in meerjarenperspectief wordt er vanaf 2021 een structurele besparing van € 60.000 op de Veiligheidsregio geraamd.

Meld Misdaad Anoniem

Gemeente Geertruidenberg is sinds medio 2017 partner van Meld Misdaad Anoniem (MMA). Deze samenwerking wordt voortgezet de komende jaren.

Regionaal Informatie en Expertise Centrum (aanpak ondermijning)

De gemeente neemt al jaren deel aan het RIEC. De bijdrage voor 2020 is vooralsnog ongewijzigd opgenomen. Mogelijk zal in de loop van 2020 een aanpassing nodig aan de loon- en prijsontwikkeling.

Crisisbeheersing

We werken intensief samen in het district de Baronie. Zo zorgen we gezamenlijk voor bezetting van de functies in de crisisorganisatie. Met de gemeente Drimmelen vormen wij een cluster binnen het district en vervullen we in geval van crisis de bezetting van de lokale functies in beide gemeenten.

Omgevingsdienst Midden- en West Brabant

In het kader van de bezuinigingsopgave van 5% op de Gemeenschappelijke regelingen die de gemeente Geertruidenberg hanteert in meerjarenperspectief wordt er vanaf 2021 een structurele besparing van € 16.000 op de Omgevingsdienst Midden- en West Brabant geraamd.

Verbonden partijen

In dit programma zijn de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regelingen opgenomen:

- Gemeenschappelijke regeling Regio West Brabant
- Gemeenschappelijke regeling van de Omgevingsdienst Midden- en West Brabant
- Gemeenschappelijke regeling nazorg gesloten stortplaatsen

Informatie over deze regelingen kunt u vinden in de paragraaf Verbonden partijen in deel 2 van de begroting en in het afzonderlijk raadsvoorstel.

Risico's

Wegonderhoud

Het onderhoudsbudget voor wegen is vastgesteld op niveau C/D. Hierdoor neemt de kans op achterstallig onderhoud toe. Een deel van het achterstallig onderhoud betreft wegen in het buitengebied. Wegen die we gaan omvormen naar half verhardingen omdat deze alleen door agrariërs worden gebruikt. Daarnaast een groot aantal wegen waarbij het onderhoud is uitgesteld in verband met het project verbreding A27 en ombouw knooppunt Hooipolder. De resterende wegen met achterstallig onderhoud staan telkens als eerste op de planning van het jaarlijks uit te voeren wegonderhoud. Bijkomend gevolg van het lage onderhoudsniveau (C/D) is dat integrale afstemming moeilijk en in een enkel geval niet mogelijk is.

Het lange termijn plannen is namelijk niet meer mogelijk. In 2020 komen wij met een nieuw onderhoudsplan bij u terug.

Groenvoorziening

Eikenprocessierups

De verwachting is dat de eikenprocessierups toeneemt de komende jaren. Hierin is budgettair niet in voorzien en leidt mogelijk tot extra kosten in 2020. Ook is onduidelijk welke rol de provincie hierin gaat nemen.

Afval

Er volgt mogelijk een claim vanuit Attero. Dit traject wordt regionaal opgepakt.

Handhaving

Brabant breed zetten gemeenten in op handhaving. Zo kan de inzet van de Boa's leiden tot meerwerk binnen het onderdeel handhaving. Ook de aanpak van ondermijnende criminaliteit is een aandachtspunt. Hiervoor is extra capaciteit op openbare orde en handhaving beschikbaar gesteld.

Veiligheidsregio / WNRA / Vrijwillige brandweer

De invoering van de WNRA maakt dat de positie van de vrijwilligers moet worden bekeken. De Europese deeltijd regeling stelt dat deeltijd medewerkers die hetzelfde werk doen als vaste medewerkers ook gelijk beloond moeten worden. Dit slaat ook op de vele vrijwilligers van Veiligheidsregio (brandweer). Opvolging van deze regeling betekent voor de veiligheidsregio's (landelijk) 50 à 60 miljoen aan extra kosten met het risico dat dit ook nog 5 jaar met terugwerkende kracht moet worden betaald.

Wanneer de vrijwilligers formeel deeltijd medewerkers worden betekent dit daarnaast ook iets voor hun mogelijke aanstelling bij hun werkgever. Want hiermee komt de vrijwilliger met de arbeidstijdenwet in het gedrang. Kortom, een onwenselijke situatie. In landelijke denktanks wordt onderzocht of differentiatie van werkzaamheden een oplossing is voor dit probleem. De vrijwilligers kunnen alleen anders worden beloond als zij ander werk doen. Eind van dit jaar zal er meer duidelijk worden over deze situatie.

Veiligheid/Ondermijning

Een dumping van illegaal drugsafval op grondgebied van de gemeente Geertruidenberg moet opgeruimd worden door een gespecialiseerd bedrijf. Een dergelijke ruiming is zeer kostbaar.

Uiteraard doen we er alles aan om dergelijke dumpingen tegen te gaan en daders achteraf op te sporen om zo kosten te kunnen verhalen. Maar het voorkomen van drugsdumpingen is heel lastig zo niet onmogelijk.

Precariobelasting

We leggen precariobelasting op aan bedrijven over het netwerk van kabels en leidingen die zij onder, op, of boven de gemeenteground exploiteren. Een aantal nutsbedrijven heeft bezwaar gemaakt tegen de aanslag precariobelasting 2017. Deze procedures lopen nog. De gemeente heeft hiertegen een verweerschrift ingediend

en wij zijn in afwachting van een uitnodiging van de Rechtbank. Omdat de procedures nog lopen is de uitkomst hiervan onzeker. Naar verwachting komen op de aanslagen 2018 en 2019 dezelfde bezwaren.

Ruimtelijke Ontwikkelingen

AMER gebied

De toekomst van de Amercentrale lijkt eindig. Het gebied heeft op economisch en toeristisch gebied veel potentie. We moeten nu acteren en de regierol oppakken. Het gebied biedt kansen voor

Geertruidenberg op het gebied van wonen, werken en recreëren. Omdat dit een kans betreft, zien wij dit als een “positief risico”. Grenzend aan dit gebied vindt tevens een dijkversterking plaats, die de komende jaren tot uitvoering komt). Een eerste verkenning is hiervoor reeds uitgevoerd.

Hermenzeil

Het verkooptraject van Hermenzeil is gestart. Dit traject loopt tot medio 2020 door. Daarom kunnen we niet uitsluiten dat er in 2020 geen kosten meer gemaakt worden. Het is op dit moment niet mogelijk om daar een inschatting van te maken.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
6.	1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	98	150	150	150	150	150	Aantal per 10.000 jongeren (12 t/m 17 jaar)
8.	1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	0,5	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	Aantal per 1.000 inwoners
9.	1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	2,8	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	Aantal per 1.000 inwoners
10.	1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	1,6	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	Aantal per 1.000 inwoners
11.	1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	5,6	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	Aantal per 1.000 inwoners

Financieel overzicht

In onderstaande tabel zijn, op hoofdlijnen, zowel de budgetvragende ontwikkelingen als de voorgestelde bezuinigingen opgenomen. De mutaties zijn > € 10.000 of van politiek bestuurlijke importantie. Administratieve aanpassingen en bedragen < € 10.000 zijn in één totaalbedrag opgenomen.

Taakveld	Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)									
0.3	Grondexploitatie algemene dienst			50.000	V				
1.1	Veiligheidsregio MWB	67.000	N	7.000	N	7.000	N	7.000	N
1.2	Leefbaarheid-stimulering wijken / buurten	15.000	V	15.000	V	15.000	V	15.000	V
2.1	Wegen, straten en pleinen	216.000	V	66.000	V	84.000	N	234.000	N
2.1	Maaien bermen	25.000	V	25.000	V	25.000	V	25.000	V
2.1	Openbare Verlichting	62.000	V	57.000	V	51.000	V	51.000	V
2.1	Duurzaam veilig	21.000	V	84.000	V	83.000	V	83.000	V
2.4	Timmersteekade	20.000	V	20.000	V	20.000	V	20.000	V
2.4	Watergemalen en fontein	60.000	V					60.000	N
5.7	Dierenparken	17.000	V	17.000	V	17.000	V	17.000	V
7.2	Riolering algemeen	261.000	V	266.000	V	265.000	V	333.000	V
7.3	Afvalverwijdering huisvuil	31.000	V	21.000	V	15.000	V	9.000	V
7.4	VTH taken	24.000	N	8.000	N	8.000	N	8.000	N
7.4	Algemeen Milieu	50.000	V	100.000	V	100.000	V	100.000	V
8.1	Bestemmingsplannen	28.000	V	28.000	V	28.000	V	28.000	V
0.1	Vrije algemene reserve (VAR)	251.000	V	99.000	V	73.000	V		
	Mutaties > € 10.000 of politiek bestuurlijke importantie	967.000	V	832.000	V	593.000	V	373.000	V
	Mutaties < € 10.000 of administratieve aanpassing	66.000	N	71.000	N	63.000	N	48.000	N
	Saldo van de mutaties	900.000	V	761.000	V	530.000	V	325.000	V

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	19.743.000	13.841.000	12.947.000	12.999.000	13.147.000
Baten	11.715.000	7.295.000	6.359.000	6.273.000	6.273.000
Saldo	8.028.000	6.546.000	6.588.000	6.726.000	6.874.000

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	34.000	33.000	5.000	5.000	5.000
Baten	1.291.000	402.000	250.000	166.000	93.000
Saldo	-1.257.000	-369.000	-245.000	-161.000	-88.000

Gerealiseerd resultaat

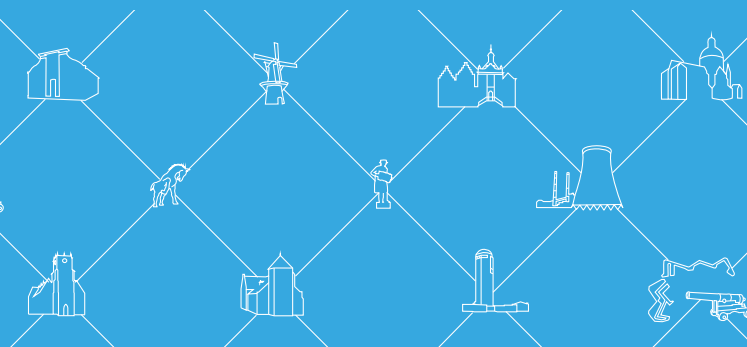
Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	19.777.000	13.874.000	12.952.000	13.004.000	13.152.000
Baten	13.006.000	7.697.000	6.609.000	6.439.000	6.366.000
Saldo	6.771.000	6.177.000	6.343.000	6.565.000	6.786.000

Programma 2

Economie, Recreatie & Toerisme

Missie

Samen met ondernemers zorgen voor lokale werkgelegenheid, levendige (winkel)centra en optimaal gebruik van de bedrijventerreinen. We willen een gemeente zijn die de karakteristieke kenmerken van de drie kernen ten volle benut.

Speerpunten coalitieprogramma 2020-2023

Toerisme en Recreatie

- We zetten Geertruidenberg toeristisch op de kaart.
- We zorgen voor meer levendigheid in centrumgebieden.

Ondernemers

- Wij zorgen voor een goed ondernemersklimaat.
- We betrekken het bedrijfsleven bij de gemeenschap en bieden intensieve samenwerking aan de ondernemers.
- Ondernemersinitiatieven stimuleren we en faciliteren waar en zo ver het mogelijk is.
- We stimuleren maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Bestaand beleid

Toerisme

Visie Toerisme

Zoals verwoord in de visie Toerisme, zetten we op het gebied van toerisme en recreatie samen met lokale, regionale en landelijke partners in op het op de kaart zetten van de gemeente Geertruidenberg, onder de noemer "Geertruidenberg, vestingstad aan de Biesbosch". Het benadrukken van de link met Nationaal park

de Biesbosch en de interessante geschiedenis van de gemeente Geertruidenberg zijn hierin essentieel. In het kader van bezuiniging is ervoor gekozen om het uitvoeringsprogramma gefaseerder uit te voeren, dit levert een bezuiniging op van € 10.000.

Stadsbeheerder

Om de levendigheid van de centrumgebieden van de drie kernen te versterken, leegstand terug te dringen en ondernemers te ondersteunen om de samenwerking onderling en met organisaties te optimaliseren, zetten we een stadsbeheerder in. In het kader van de bezuiniging is er voor gekozen om vanaf 2020 het uitvoeringsbudget van de stadsbeheerder voor de jaren 2020-2023 met € 20.000 te verlagen.

Zuiderwaterlinie

De provincie zet sterk in op het op de kaart zetten van de oudste, langste en meest gebruikte waterlinie van Nederland, de Zuiderwaterlinie. Deze linie loopt ook door de gemeente Geertruidenberg. De provincie stelde in 2019 een subsidie van € 210.000 beschikbaar voor het realiseren van de kasteelmuur en het historisch belevingspunt rondom Fort Lunet, maar verwacht ook een jaarlijkse financiële bijdrage van € 15.000 van de partners.

Rondje Den Berg

In het kader van de bezuiniging is op de subsidie aan Rondje Den Berg een bedrag van € 1.500 gekort.

Stadsstrand

In 2020 stond gepland om te onderzoeken of een stadsstrand in Geertruidenberg haalbaar is. In het kader van de bezuiniging is ervoor gekozen om dit project niet op te starten. Dit levert een incidenteel voordeel van € 30.000.

Cultureel Centrum De Schattelij

Schattelij wordt in 2020 onder voorwaarden verkocht. Geen exploitatielasten meer. Voor het afstoten zal een business case worden opgesteld waarbij zorgvuldig gekeken zal worden om de huidige gebruikers te herhuisvesten. Doordat het pand in 2020 wordt verkocht vervallen de exploitatiekosten vanaf 2021.

Economie

Algemeen EZ

In 2019 is de visie EZ herzien en een uitvoeringsprogramma opgesteld voor de periode 2020-2023. Om aan de slag te kunnen gaan met het uitvoeringsprogramma is voor de jaren 2020-2023 een uitvoeringsbudget opgenomen van jaarlijks € 15.000.

We zetten samen met onze partners in op verbetering en het verduurzamen van bedrijven en bedrijventerreinen, zoals benoemd in de visie Economie. We benutten kansen om winkels en voorzieningen binnen de centrumgebieden te realiseren. We ondersteunen en stimuleren het ondernemerschap door onder andere het organiseren van een

startersprogramma, deelname aan 155-help-een-bedrijf en de werklocatie in Raamsdonksveer.

Verbonden partijen

In dit programma zijn de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regelingen opgenomen:

- Gemeenschappelijke regeling Regio West Brabant - Rewin

Rewin en regio West Brabant

Er wordt een verhoging doorgevoerd o.b.v. begroting GR (raadsbesluit). Daarnaast wordt er in het kader van de bezuinigingsopgave van 5% op de Gemeenschappelijke regelingen die de gemeente Geertruidenberg hanteert in meerjarenperspectief vanaf 2021 een structurele besparing doorgevoerd van € 4.400 op Rewin en regio West Brabant.

Informatie over deze regeling kunt u vinden in de paragraaf Verbonden partijen in deel twee van de begroting en in het afzonderlijke raadsvoorstel.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
14.	3. Economie	Functiemenging	54	54	54	54			%
16.	3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	128	128	128	128			Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar

Financieel overzicht

In onderstaande tabel zijn, op hoofdlijnen, zowel de budgetvragende ontwikkelingen als de voorgestelde bezuinigingen opgenomen. De mutaties zijn > € 10.000 of van politiek bestuurlijke importantie. Administratieve aanpassingen en bedragen < € 10.000 zijn in één totaalbedrag opgenomen.

Taakveld	Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)									
3.1	Economisch beleid	45.000	V	15.000	V	15.000	V	15.000	V
3.4	Toerisme	5.000	N	5.000	N	5.000	N	5.000	N
5.3	G.geb. Cultureel Centrum De Schattelij			61.000	V	61.000	V	61.000	V
0.1	Vrije algemene reserve (VAR)	30.000	N						
	Mutaties > € 10.000 of politiek bestuurlijke importantie	10.000	V	71.000	V	71.000	V	71.000	V
	Mutaties < € 10.000 of administratieve aanpassing	48.000	N	25.000	V	26.000	V	26.000	V
	Saldo van de mutaties	38.000	N	96.000	V	98.000	V	98.000	V

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	1.090.000	994.000	779.000	774.000	774.000
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	1.090.000	994.000	779.000	774.000	774.000

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	226.000	121.000	39.000	39.000	39.000
Saldo	-226.000	-121.000	-39.000	-39.000	-39.000

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	1.090.000	994.000	779.000	774.000	774.000
Baten	226.000	121.000	39.000	39.000	39.000
Saldo	864.000	873.000	740.000	735.000	735.000

Programma 3

Sportvoorzieningen

De missie

Alle inwoners moeten in onze gemeente kunnen sporten.

Speerpunten coalitieprogramma 2020-2023

- Bewegen is belangrijk. Het houdt je lichamelijk én geestelijk fit en gezond.
- Onze gemeente voorziet in een groot aanbod aan sport- en ontspanningsmogelijkheden voor jong en oud. De achterliggende gedachte is het bevorderen van de gezondheid op een laagdrempelige wijze. De focus ligt hierbij op jeugd en ouderen.

Nieuw beleid

Onderhoud sportvelden

Het huidige onderhoudscontract voor de buitensport is voor 2020 met één jaar verlengd. Op het gehele onderhoud van de buitensport kunnen we in 2020 € 20.000 bezuinigen. Vanaf 2021 willen we een nieuwe werkwijze gaan hanteren. Voor het nieuwe bestek zal in 2020 de aanbesteding worden opgestart. Dit zal deels samenlopen met de herijking van het sportaccommodatiebeleid. De nieuwe werkwijze moet leiden tot lagere uitgaven voor het onderhoud; in 2021 nemen de kosten met € 35.000 af en vanaf 2022 structureel met € 50.000.

Handbalvelden Goodflooring-HMC

Er is sprake van scheurvorming op de twee handbalvelden bij Goodflooring-HMC. Uit een keuring blijkt dat de beide velden niet voldoen aan de normen van de NOC*NSF en het reglement van de handbalbond. Omdat velden een basisvoorziening zijn en de velden

niet door de keuring komen moeten de velden in 2020 gerenoveerd worden. In afwachting van het onderzoek naar gewijzigde onderhoudsmethodieken wordt nog geen budget geraamd. Nadat het onderzoek is afgerond komen we met een voorstel.

Vloer kleedkamers FC Right-Oh

Volgens het Meerjarenonderhoudsplan moeten de vloeren in de kleedkamers van F.C. Right-Oh gerenoveerd worden. De kleedkamers zijn een basisvoorziening en komen daarmee voor rekening van de gemeente. De kosten van de renovatie bedragen € 17.000 (incl. btw) en worden gedekt binnen de voorziening.

Toegankelijkheid sportaccommodaties

Toegankelijkheid van sportaccommodaties (voor zowel sporters als bezoekers) is een belangrijke doelstelling binnen het gemeentelijke sportbeleid. In het nieuw op te stellen sportaccommodatiebeleid (2019-2020) wordt deze beleidsdoelstelling verder uitgewerkt.

Bestaand beleid

Kunstgrasveld F.C. Right-Oh (A)

Bij voetbalvereniging F.C. Right-Oh uit Geertruidenberg is onvoldoende trainingscapaciteit op het sportcomplex van de vereniging. In 2020 volgt, in lijn met het collegebesluit, de aanleg van een kunstgrasveld. Het bestaande B-veld wordt van een natuurgrasveld omgebouwd naar een kunstgrasveld. Hiervoor

is een investering van € 650.000 (incl. btw) benodigd. In het investeringsplan 2020 was al rekening gehouden met € 520.000 (excl. btw). De trainingsverlichting voor dit veld is reeds aangelegd.

Dongemond Sporthal

Aan Stichting Binnensportaccommodaties Geertruidenberg (SBG) is met ingang van 1 januari 2014 het zakelijk recht van opstal verleend tot het in eigendom hebben, houden en onderhouden van een sporthal, speelzaal, staf- en dienstruimten inclusief nevenruimten. Kortom de Dongemond Sporthal. De bouw en inrichting van de sportvoorziening is volledig gesubsidieerd door de gemeente. SBG heeft een jaarlijks tekort, op basis van de meerjarenbegroting 2019-2023, tussen de € 22.000 en € 32.000. De vervanging voor inventaris en onderhoud is nog niet meegenomen in dit begrotingsbedrag. Een ophoging tot € 35.000 op de jaarlijkse gemeentelijke reservering is noodzakelijk. De gemeente reserveert nu jaarlijks € 12.000, dit bedrag is echter niet toereikend. Medio 2020 komen we met een separaat voorstel voor kosten vervanging inventaris.

Fysieke leefomgeving

De fysieke leefomgeving dient voldoende mogelijkheden te bieden voor sport en spel. Hierbij denken we aan natuurspeel- en sportplaatsen en trapveldjes. Op dit moment is een werkgroep bezig om (in overleg met de omgeving) plannen te ontwikkelen om hier uitvoering aan te geven. Voor Raamsdonk wordt een nieuw speelterrein in de Wim Boonsstraat opgenomen. Voor de kernen Raamsdonksveer en Geertruidenberg blijft er een investeringsbudget

van € 10.000 per kern beschikbaar.

Sjors Sportief en Creatief

Bij het project Sjors Sportief/Creatief ontvangen de deelnemende sportverenigingen en cultuuraanbieders een vergoeding van € 6 per deelnemer. In 2018 heeft het college besloten om voor het schooljaar 2019-2020 de deelnemersvergoeding te maximeren tot € 500 per aanbieder. Dit leidt naar verwachting tot een bezuiniging van € 8.000. Vanaf 2021 wordt de deelnemersvergoeding van € 6 volledig afgeschaft. Dit zou structureel een bezuiniging van € 16.000 opleveren.

Huurcompensatie sportverenigingen

De binnensportverenigingen uit onze gemeente die gebruik maken van de Dongemond Sporthal ontvangen hiervoor een huurcompensatie op voor de afgenomen uren voor de zaalhuur. Voor 2020 bezuinigingen we 25% op de huurcompensatie. Dit leidt tot een besparing van € 6.300. Vanaf 2021 laten we dit oplopen tot een bezuiniging van 50%, wat gelijk staat met een besparing van € 13.000.

Duurzaamheid sportaccommodaties

De buitensportverenigingen kunnen, indien zij dit wensen, begeleid worden bij het doen van een aanvraag voor de landelijke BOSA -subsidie voor duurzaamheidsmaatregelen. Dit is een verantwoordelijkheid van de vereniging. SportStroom kan deze

begeleiding bieden. Indien de BOSA subsidie wordt verkregen kan de vereniging bovendien een beroep doen op een lening uit het gemeentelijke fonds 'Stimuleringslening duurzaamheid sportaccommodaties'.

Exploitatie gemeentelijke zwembaden

Nadat vorig jaar de aanbesteding van de renovatie van beide zwembaden is mislukt, is doorgepakt en samen met de aannemer in een bouwteam gewerkt aan een oplossing. Inmiddels is met de aannemer overeenstemming bereikt over de opdracht voor de renovatie. De bouw start direct na het zomerseizoen 2019 en is gereed voor het zomerseizoen 2020.

Voor de nieuwe begroting van Sportfondsen Geertruidenberg is een structurele bezuinigingsopgave opgenomen van € 30.000.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
20.	5. Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters			55,5				%

NB: de meest recente gegevens over de indicator 'niet-sporters' dateren uit 2016. Het betreffende onderzoek wordt één keer per vier jaar uitgevoerd. We gaan uit van een afname van het aantal niet-sporters in onze gemeente door inzet van de buurtsportcoach in onze gemeente vanaf 2015.

Financieel overzicht

In onderstaande tabel zijn, op hoofdlijnen, zowel de budgetvragende ontwikkelingen als de voorgestelde bezuinigingen opgenomen. De mutaties zijn > € 10.000 of van politiek bestuurlijke importantie. Administratieve aanpassingen en bedragen < € 10.000 zijn in één totaalbedrag opgenomen.

Taakveld	Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)									
5.1	Sportbeleid			16.000	V	16.000	V	16.000	V
5.2	Sportterreinen voor voetbal	9.000	N	6.000	V	21.000	V	21.000	V
5.2	Sportterreinen voor hockey	24.000	V	24.000	V	24.000	V	24.000	V
5.2	G.geb. Zwembaden	30.000	V	30.000	V	30.000	V	30.000	V
5.2	Sporthallen en sportlokalen	35.000	N	35.000	N	35.000	N	35.000	N
0.1	Risicores.exploitatietekort sporthal Dongemond	12.000	V	12.000	V	12.000	V	12.000	V
	Mutaties > € 10.000 of politiek bestuurlijke importantie	22.000	V	53.000	V	68.000	V	68.000	V
	Mutaties < € 10.000 of administratieve aanpassing	67.000	V	112.000	V	117.000	V	112.000	V
	Saldo van de mutaties	89.000	V	165.000	V	185.000	V	180.000	V

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	1.372.000	1.168.000	1.361.000	1.343.000	1.340.000
Baten	132.000	143.000	143.000	143.000	143.000
Saldo	1.240.000	1.025.000	1.218.000	1.200.000	1.197.000

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	12.000	0	0	0	0
Baten	167.000	0	0	0	0
Saldo	-155.000	0	0	0	0

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	1.384.000	1.168.000	1.361.000	1.343.000	1.340.000
Baten	299.000	143.000	143.000	143.000	143.000
Saldo	1.085.000	1.025.000	1.218.000	1.200.000	1.197.000

Programma 4

Onderwijs

De missie

Elk kind heeft recht op een goede start en een goede toekomst, ongeacht wie je bent of waar je vandaan komt.

Speerpunten coalitieprogramma 2020-2023

- Solide onderwijshuisvesting draagt bij aan goed onderwijs.
- Wij willen duurzame onderwijshuisvesting aanbieden met aandacht voor klimaatbeheersing en het integrale kind-centra realiseren.
- In samenspraak met de schoolbesturen komen wij tot uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan (IHP).

Nieuw beleid

Integraal Huisvesting Programma (IHP)

Om te komen tot een toekomstbestendig lange termijn perspectief voor de onderwijshuisvesting in Geertruidenberg is in april 2019 een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het primair en voortgezet onderwijs vastgesteld. Conclusie hierin is dat gezien de leeftijd van de gebouwen de meeste onderwijsgebouwen in de gemeente aan het einde van de technische en economische levensduur zijn. Voor de komende jaren staat, in samenspraak met de schoolbesturen, de uitvoering van het IHP op de agenda.

De budgetbehoefte is jaarlijks € 60.000 cumulatief. In beginsel staat dit gelijk aan een structurele verhoging van de OZB met 1% per jaar gedurende de looptijd van het IHP. Jaarlijks zal bezien worden of van de structurele OZB verhoging kan worden afgezien

voor dat jaar. (Financieel-) onderzoek zal uitwijzen op welke wijze de verdere uitvoering van het IHP kan worden vormgegeven.

Huisvestingsprogramma 2020

Voor het huisvestingsprogramma loopt er een aanvraag van Stichting Uniek tot herstel van een constructiefout in de gevels van De Vuurvlinder en De Biekorf. Het in 2019 opgenomen investeringsbudget voor de kosten van het herstel blijkt niet toereikend te zijn. Met het schoolbestuur is afgesproken dat de fout ook op een alternatieve wijze hersteld kan en mag worden. Verwacht wordt dat het offertetraject in 2019 zal zijn afgerond en dat het herstel zo snel mogelijk daarna plaatsvindt.

Regeling bekostiging conciërges basisscholen

De huidige conciërgeregeling dateert van begin 2000 en is, ondanks dat een evaluatie zou plaatsvinden, nooit geëvalueerd. Het betreft hier geen wettelijke verplichting voor de gemeente. Geertruidenberg is nog één van de weinige gemeentes in het land die een dergelijke constructie, waarbij de bezoldiging van de conciërges voor het grootste deel door de gemeente wordt bekostigd, hanteert. Omdat de betrokken Mid-Zuid-medewerkers al heel lang bij de scholen werkzaam zijn en de scholen in hun meerjarenbegroting geen rekening hebben gehouden met een wijziging in de verdeling van de kosten, is het in 1x afschaffen van deze regeling niet wenselijk. Om deze reden wordt gekozen voor een geleidelijke afbouw van de regeling waarbij de gemeente minder bijdraagt en het schoolbestuur meer bijdraagt in de bekostiging van de conciërges.

Bestaand beleid

Nieuwbouw Dongemondcollege

In 2018 is het investeringsbudget beschikbaar gesteld voor de vervangende nieuwbouw van het brugklasgebouw van het Dongemondcollege. Het Dongemondcollege verwacht in 2020 de bouw te kunnen realiseren.

Nieuwbouw De Wilsdonck en De Vonder

Er is in 2018 een investeringsbudget beschikbaar gesteld voor de vervangende van basisschool De Wilsdonck met een gymzaal en inclusief een ruimte voor kinderopvangorganisatie Trema en tafeltennisvereniging Smash. In 2019 is dit plan uitgebreid door het voorstellen van een samenvoeging van de basisscholen De Wilsdonck en De Vonder met een gymzaal en inclusief een ruimte voor kinderopvangorganisatie Trema en tafeltennisvereniging Smash op het terrein van Parkzicht. Het samenvoegen van de scholen levert een incidentele besparing op ten opzicht van nieuwbouw van twee afzonderlijke scholen. Tevens wordt tegemoet gekomen aan de kindcentrum-gedachte alsmede flexibiliteit voor verdere professionalisering van het onderwijs. Na goedkeuring door de verschillende bestuursorganen van zowel de scholen als de gemeente kan met de voorbereiding van de nieuwbouw worden begonnen.

In de begroting 2020 wordt voorgesteld het eenmalig aframen i.v.m. doorschuiven nieuwbouw Basisschool De Wilsdonck. Vanwege de mogelijke samenvoeging met de nieuwbouw van Basisschool De Vonder, wordt de nieuwbouw van Basisschool De Wilsdonck een jaar uitgesteld.

Onderwijsachterstandenbeleid

Gemeenten ontvangen van de overheid jaarlijks middelen voor gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. De middelen voor

het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid zijn bedoeld voor peuters en basisschoolleerlingen. In de regel worden hier kinderen in de leeftijd van 2,5 tot en met 12 jaar mee bedoeld. Het grootste gedeelte van het budget wordt besteed aan voorschoolse educatie voor kinderen van 2,5 tot 4 jaar. Een kleiner gedeelte van het budget gaat (afhankelijk van het vastgestelde gemeentelijk beleid) naar (soms bovenschoolse) voorzieningen zoals bijvoorbeeld zomerscholen en schakelklassen voor kinderen van 4 jaar tot en met de leeftijd aan het einde van de basisschool.

Per januari 2019 is een nieuwe bekostigingssystematiek voor deze rijksmiddelen ingevoerd voor de verdeling van het geld over de gemeenten. Het CBS heeft een nieuwe indicator ontwikkeld om de kans op onderwijsachterstanden te bepalen. Voor Geertruidenberg betekent dit een verhoging van het budget voor onderwijsachterstanden van € 65.000 in 2018 naar een bedrag van € 294.000 in 2022.

Deze nieuwe systematiek zorgt voor grote herverdeellecten tussen gemeenten en daarom geldt een overgangsregeling van vier jaar. Door de overgangsregeling ontvangt de gemeente Geertruidenberg pas in 2022 het volledige nieuwe budget voor onderwijsachterstanden. De nieuwe regels die de rijksoverheid aan de OAB-gelden verbindt zijn per datum van dit schrijven nog niet bekend. Bij het actualiseren van het onderwijsachterstandenbeleid op basis van deze nieuwe regels, zullen we bekijken wat deze wijziging financieel betekent en of het budget vanaf 2020 hiervoor toereikend is.

Subsidie onderwijsbegeleidingsdienst

Sinds 2008 valt schoolbegeleiding niet meer onder de taak van een gemeente, maar krijgen basisscholen rechtstreeks vanuit het rijk een lumpsum bedrag voor schoolbegeleiding. In onze gemeente is sinds 2008 de subsidie voor schoolbegeleiding voortgezet. Omdat

scholen zelf het geld voor onderwijsbegeleiding ontvangen kan deze gemeentelijke subsidie ook op een andere manier in onderwijs geïnvesteerd worden. Vanaf 2020 zal de subsidie afgebouwd worden. Dit betekent dat er in 2020 een bedrag van € 51.000 voor schoolbegeleiding beschikbaar is. Gezien er de komende jaren een forse taakstelling ligt op het gebied van onderwijshuisvesting zal de subsidie voor schoolbegeleiding gefaseerd ingezet worden bij de uitvoering van het integraal huisvestingsplan (IHP).

Leszwemmen

De gedachte achter de bekostiging van het schoolzwemmen is dat kinderen die geen zwemdiploma hebben, via het schoolzwemmen een diploma kunnen halen. Deze doelstelling wordt binnen het huidige schoolzwemmen echter niet gehaald. Enerzijds doordat het schoolzwemmen door scholen wordt gebruikt als 'natte gymles' en er te weinig lessen worden verzorgd voor het kunnen behalen van een diploma en anderzijds omdat de meeste kinderen al een zwemdiploma hebben wanneer zij naar de basisschool gaan. Voor die gezinnen die dit niet kunnen betalen zijn er voorzieningen binnen het armoedebeleid die beter aansluiten bij de doelstelling om alle kinderen een zwemdiploma te laten behalen.

Verbonden partijen

In dit programma is de bijdrage aan de volgende gemeenschappelijke regeling opgenomen:

- Gemeenschappelijke regeling voor de uitvoering van de administratieve en inhoudelijke taken over het voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

Informatie over deze regeling kunt u vinden in de paragraaf Verbonden partijen in deel twee van de begroting en in het afzonderlijke raadsvoorstel.

Risico's

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer kost ongeveer € 300.000 per jaar. Er is een toename te zien in het aantal leerlingen dat naar het speciaal (basis) onderwijs gaat, waardoor de totale kosten voor vervoer ook hoger uitvallen. Daarnaast is er steeds vaker sprake van complexe problematiek. Wanneer er vanwege een structurele lichamelijke, verstandelijke, psychische of zintuiglijke handicap vervoer naar

verder gelegen scholen toegekend moet worden, betekent dit veelal individueel (en daardoor relatief duur) vervoer. Hierdoor kan het budget overschreden worden.

Door met aanvragers in overleg te gaan over mogelijke alternatieve oplossingen proberen we het risico op overschrijdingen te beperken.

School kan bouwplan niet realiseren in verband met onvoldoende beschikbare middelen

Voor de vervangende nieuwbouw van de scholen zijn en worden

normbedragen ter beschikking gesteld. Echter gezien de huidige prijsontwikkelingen in de bouw bestaat het risico dat de ter beschikking gestelde (en te stellen) budgetten niet voldoende zullen zijn.

De bouwplannen met kostenramingen van nieuwbouwlocaties zijn of worden daarom getoetst door een onafhankelijk bureau op het uitgangspunt van de gemeentelijke bekostiging: sober, doelmatig en overeenkomstig de eisen van het Bouwbesluit.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
17.	4. Onderwijs	Absoluut verzuim	9	7	7	7	7	7	Totaal aantal meldingen
18.	4. Onderwijs	Relatief verzuim	105	100	100	100	100	100	Totaal aantal meldingen
19.	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	1,3	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs

Financieel overzicht

In onderstaande tabel zijn, op hoofdlijnen, zowel de budgetvragende ontwikkelingen als de voorgestelde bezuinigingen opgenomen. De mutaties zijn > € 10.000 of van politiek bestuurlijke importantie. Administratieve aanpassingen en bedragen < € 10.000 zijn in één totaalbedrag opgenomen.

Taakveld	Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)									
4.1	Basisonderwijs			24.000	V	48.000	V	48.000	V
4.2	Huisvesting basisonderwijs	60.000	N	120.000	N	180.000	N	240.000	N
4.3	Schoolbegeleidingsdienst			34.000	V	58.000	V	58.000	V
	Mutaties > € 10.000 of politiek bestuurlijke importantie	60.000	N	62.000	N	74.000	N	134.000	N
	Mutaties < € 10.000 of administratieve aanpassing	134.000	V	281.000	V	119.000	V	115.000	V
	Saldo van de mutaties	74.000	V	221.000	V	45.000	V	19.000	N

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	2.440.000	1.925.000	2.094.000	2.305.000	2.358.000
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	2.440.000	1.925.000	2.094.000	2.305.000	2.358.000

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	901.000	479.000	566.000	621.000	621.000
Saldo	-901.000	-479.000	-566.000	-621.000	-621.000

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	2.440.000	1.925.000	2.094.000	2.305.000	2.358.000
Baten	901.000	479.000	566.000	621.000	621.000
Saldo	1.539.000	1.446.000	1.528.000	1.684.000	1.737.000

Programma 5

Mens, Zorg en Inkomen

De missie

We zijn en blijven een sociale gemeente. De zorg aan het individu staat voorop. Zorg en sociaal beleid worden op een nieuwe manier georganiseerd. De gemeente speelt hierbij een belangrijke rol.

Speerpunten coalitieprogramma 2020-2023

- Iedereen krijgt de zorg die nodig is.
- Het participatiebeleid blijft op niveau. Waar nodig zal dit beleid verder vorm krijgen.
- We optimaliseren het armoedebeleid en de schuldhulpverlening.
- We ondersteunen initiatieven voor concrete jeugdactiviteiten.
- Het mogelijk maken dat kwetsbare inwoners in onze gemeente zo lang mogelijk zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.

Nieuw beleid

WMO

Gelet op de schaarse financiële middelen staan geen nieuwe beleidsinitiatieven op de rol.

Zoals in de kadernota 2020 reeds is aangegeven willen wij in 2020 ons beleid meer bestendigen en ons met name richten op de noodzakelijke verbindingen tussen de verschillende onderdelen van het sociaal domein. Dit moet o.a. resulteren in een Beleidsplan 3D en op termijn in een 3D begroting/verordening. De focus zal in 2020 ook liggen op kwaliteit, waarbij we ons steeds de vraag stellen of alle projecten voldoende bijdragen aan de speerpunten uit het raadsprogramma.

Daarnaast hebben wij in de kadernota 2020 geconstateerd dat, ondanks dat we fors investeren in de versterking van de Ode Lijn/algemene voorzieningen (programma Langer Thuis, buurtsportcoach, ontmoetingspunten in de wijk, mantelzorgbeleid etc.), we het beroep op maatwerkvoorzieningen (onder andere WMO begeleiding en jeugdhulp) eerder zien toenemen dan afnemen, met alle forse kostenverhogingen van dien. Ook nieuw ingezet rijksbeleid, waaronder de invoering van het abonnementstarief, versterkt de vraag naar maatwerkvoorzieningen. We investeren nu én in de versterking van onze algemene voorzieningen én blijven geconfronteerd worden met kostenverhoging op het gebied van onze maatwerkvoorzieningen.

Vraag is in hoeverre de gemeente deze situatie langer wil en ook kan (financiële draaglast) continueren, nog los van de vraag welke mogelijkheden de gemeente heeft om deze situatie te beïnvloeden. Een pas op de plaats en nadere bezinning op de ontstane situatie is gewenst.

Bestaand beleid

Transformatie sociaal domein / Driesporen benadering

We blijven de driesporenbenadering hanteren om verder vorm te geven aan de transformatie van het sociaal domein.

Vormgeving van een optimale toegang sociaal domein

Ook 2020 staat in het teken van de uitvoering van de adviezen die voortkomen uit het visiedocument 'Naar een optimale toegang sociaal domein'

Tijdelijke urenuitbreiding Klantmanager Inkomen

We zien aan de ene kant het klantenbestand afnemen, maar zien aan de andere kant een toename van bezwaar- en beroepsschriften waardoor de extra tijdelijke inzet van personeel nodig blijft. Daar waar bijvoorbeeld wordt ingezet op fraudebestrijding, neemt het werk van de inkomensconsulenten en de juridisch kwaliteitsmedewerker toe. Deze tijdelijke uitbreiding geeft de gelegenheid op de momenten dat het nodig is formatie in te zetten en af te schalen als dat vanwege de ontwikkelingen nodig is. Het beschikbare budget wordt dan ook flexibel ingezet om het dienstverleningsniveau te kunnen waarborgen. Daar waar afgelopen jaren sprake was van een tijdelijke urenuitbreiding van 22 uur per week, wordt dit gehalveerd en wordt volstaan met 11 uur per week. In 2020 wordt onderzocht of en in welke mate verdere voortzetting nodig is.

Het organiseren van effectieve zorg en ondersteuning

Algemeen

In 2020 stellen we het beleidsplan vast voor het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet). Zoals in een raadpleegbrief al aangegeven wordt voor de hieraan verbonden kosten een extra incidenteel budget gevraagd van € 49.000 voor 2020.

AED aankoop

Structurele verlaging budget met € 8.000 voor aankoop en onderhoud van gemeentelijke AED's. Inmiddels kunnen wij de onderhoudskosten na gebruik van een AED declareren bij de RAV, waardoor een kleiner budget toereikend is.

Beschermd Wonen

In het kader van de decentralisatie van Beschermd Wonen per 2021 is in 2018 de visienota Opvang en Bescherming in de Regio Breda vastgesteld. De uitwerking en implementatie hiervan volgt in 2020.

Subsidiebeleid

Op basis van het nieuwe subsidiebeleid Sociaal Domein bepalen we de subsidieplafonds.

Voor 2020 gaat het om:

- Waarderingssubsidies € 7.500
(voor incidentele waarderingssubsidies)
- Projectsubsidies € 20.000

In het subsidieplafond ten behoeve van de projectsubsidies is de voorgestelde bezuiniging ad € 10.000 verwerkt. Met betrekking tot de activiteitensubsidies zijn alle reguliere subsidies gehandhaafd. Alleen de mogelijkheid tot subsidie voor een extra activiteit voor een specifieke doelgroep, niet zijnde de eigen doelgroep, wordt geschrapt voor de subsidies 2020. Dit levert een bezuiniging op van € 30.000 (stelpost activiteitensubsidies).

Activiteitensubsidies

Voorstel is om geen stimulering meer in te bouwen voor activiteitensubsidies in het subsidiebeleid Sociaal Domein. Bij de herijking van het subsidiebeleid in februari 2018 is door uw raad besloten om organisaties/verenigingen die een activiteitensubsidie ontvangen, de mogelijkheid tot een extra subsidie te geven bij het organiseren van een unieke activiteit voor een prioritaire doelgroep (ouderen, jeugd of mensen met een beperking), niet alleen zijnde de eigen doelgroep. Het gaat dus om een subsidie bovenop de al te verstrekken reguliere subsidie. Omdat 2019 het eerste jaar is waarover dit extra bedrag kan worden aangevraagd (bij de verantwoording voor 1 mei 2020) en organisaties hier rekening mee houden, wordt geadviseerd dit pas door te voeren over de subsidies 2020 en verder. Dit betekent wel dat het subsidieprogramma moet worden aangepast.

Subsidie GGD West-Brabant

De beleidsuitgangspunten en technische begrotingsvoorstellen in de begroting 2020 van de GGD leiden tot meerkosten. Bij de vaststelling van de begroting GGD is hiermee inmiddels al ingestemd tot een bedrag van € 30.047.

Voorgesteld wordt om op de gemeenschappelijke regelingen een generieke bezuinigingsopgave van 5% in te voeren. Realisatie van deze bezuinigingsopgave is mede afhankelijk van het feit of hiervoor een meerderheid kan worden behaald in het Algemeen Bestuur.

Samenwerkende welzijnsorganisaties

In 2019 is een BCF uitvoeringsovereenkomst gesloten met de samenwerkende welzijnsorganisaties (Trema, MEE, SWOG en Surplus), in principe voor de duur van een tweetal jaren (2019 + 2020).

Met de organisaties is afgesproken dat er verbeterlagen worden gemaakt (betere beschrijving van de te bereiken resultaten en de daarbij passende indicatoren én meer integrale aanpak en samenwerking op onderdelen). Ook is een bezuinigingsopgave vastgelegd voor 2020 van € 30.000, oplopend naar € 50.000 in de jaren daarna. In 2020 bezien we op basis van de resultaten en verbeterlagen of een vierjarige BCF-overeenkomst kan worden gesloten voor de jaren 2021-2024.

Programma Langer Thuis

In 2020 geven we uitvoering aan het plan van aanpak Langer Thuis voor de kern Raamsdonksveer-Zuid. Daarna stellen we nog een plan van aanpak op voor de kernen Raamsdonksveer-Noord en Geertruidenberg en ronden we de kernenaanpak af met de organisatie van een bijeenkomst in Raamsdonk.

In de kadernota 2020 hebben we uw raad reeds voorgesteld om voor de uitvoering van het plan van aanpak voor Raamsdonksveer-Zuid een incidenteel uitvoeringsbudget á € 50.000 beschikbaar te stellen.

Dit is met name bedoeld voor de aanpak van vraagverlegenheid en eenzaamheid, meer levensloopbestendige woningen, (onderzoek naar) ontmoetingsplekken in de wijk, ondersteuning bij burgerinitiatieven en acties die vallen onder 'laaghangend fruit'.

Per 2021 wordt voorgesteld om € 10.000 structureel te bezuinigen op de algemene kosten van het Programma Langer Thuis (publiciteit, drukwerk, ondersteuning). We gaan ervan uit dat in 2021 meerdere projecten van het programma Langer Thuis zijn gerealiseerd en de ontwikkelkosten afnemen.

Mantelzorg en vrijwillige inzet

We hebben steeds meer mantelzorgers in beeld. Tevens hebben we uitvoering gegeven aan een mantelzorgwaardering voor jonge mantelzorgers. Om op deze ontwikkelingen in te kunnen spelen, actualiseren we in 2020 het beleid rondom de mantelzorgwaardering.

Stichting Surplus Welzijn voert namens de gemeente, via een subsidie, het mantelzorgbeleid (mantelzorgondersteuning en mantelzorgwaardering) uit. Daarnaast voeren we de actiepunten uit de nota Mantelzorg en Vrijwillige inzet uit. In overleg met Surplus heroverwegen we ons beleid om zo de structurele bezuinigingsopgave van € 21.000 per jaar uit te voeren.

Dementievriendelijke gemeente

We streven ernaar een Dementievriendelijke Gemeente te worden. Op dit moment wordt een plan van aanpak opgesteld en de uitvoering daarvan vindt in 2020 plaats (voor 2020 is € 15.000 beschikbaar voor de uitvoering van dit plan van aanpak. In het plan van aanpak wordt opgenomen wat de financiële consequenties zijn voor 2021 e.v.).

Wmo algemene voorzieningen

Algemene voorzieningen (waaronder subsidie)

Voorgesteld wordt om dit beperkte structurele budget van € 12.600 per jaar voor de realisatie van nieuwe algemene voorzieningen

op het vlak van maatschappelijke ondersteuning te schrappen. We willen in de komende jaren met name bezien in hoeverre we de effectiviteit en kwaliteit van bestaande voorzieningen kunnen verbeteren. Tevens kan wellicht het beschikbare budget voor projectsubsidies (€ 20.000) worden ingezet, wanneer financiële ondersteuning gewenst is.

Contractmanagement

De werkelijke uitgaven blijven in 2019 achter op de begroting en dit zal naar verwachting ook in 2020 het geval zijn. Het is daarom gerechtvaardigd deze uitgavenpost naar structureel beneden bij te stellen met € 7.000 per jaar.

Eerstelijnsloket Wmo / MEE Plus

Vanwege een aantal wijzigingen die mede verband houden met de herinrichting van het CJG kan dit bedrag vanaf 2020 structureel met € 50.000 per jaar naar beneden worden bijgesteld. Van deze bijstelling wordt een bedrag van € 25.000 gereserveerd omdat er nog een bedrag beschikbaar dient te blijven voor de huisvestingskosten van het SWT in de nieuwe CJG zodat per saldo een voordeel van € 25.000 resteert.

Doorontwikkeling en huisvesting CJG Drimmelen en Geertruidenberg

Op basis van de huidige informatie en uitgangspunten wordt aangenomen dat de doorontwikkeling en huisvesting van het CJG Drimmelen/Geertruidenberg kan worden bekostigd binnen de daarvoor in de vastgestelde begroting beschikbare middelen.

Wmo begeleiding

Gelet op de forse kostenstijging van het budget voor WMO begeleiding is op het niveau van de Dongemond-gemeenten een analyse en een plan van aanpak tot kostenbeheersing gemaakt. Na besluitvorming hierover, zullen wij hieraan uitvoering geven.

Dagbesteding en ontmoetingscentra

Intrekkingen subsidies woontussenvoorzieningen

Tot op heden verleenden we subsidies aan een aantal zogenaamde 'woontussenvoorzieningen'. Echter, inmiddels heeft het activiteiten- en ontmoetingsaanbod zich doorontwikkeld en zijn er in de drie kernen goed lopende en ontmoetingspunten ontstaan. Deze worden door de gemeente gesteund met (nieuwe) activiteitsubsidies. Om overlap te voorkomen en doelmatige inzet van middelen te bevorderen kunnen de subsidies aan de woontussenvoorzieningen worden beëindigd. Bovendien zijn ze de afgelopen jaren niet meer allemaal geclaimd. Dit levert een structurele besparing op van € 5.923 per jaar.

Subsidie Zorgorg. Hoge Veer

Dit betreft een restant post personenalarmering waarvoor abusievelijk nog een structureel bedrag is geraamd van € 3.433 per jaar. Inmiddels maakt dit onderdeel uit van de subsidie aan de SWOG en derhalve kan dit bedrag worden afgeraamd.

Wmo vervoersvoorzieningen

Door het instellen van een kilometerbudget voor de deeltaxi van 1500 km op jaarbasis verwachten we een totale structurele besparing van € 70.000 per jaar te kunnen realiseren.

Hulp bij het Huishouden

De tarieven Hulp bij het Huishouden zijn in 2018 en 2019 verhoogd naar aanleiding van de cao-wijzigingen. Voor 2020 is afgesproken om uit te gaan van een index, tenzij het actuele ziekteverzuim en de inschaling leiden tot tarieven die daar meer dan een bandbreedte van 2,5% van afwijken. Uitgaande van de geschatte index, verwachten we in 2020 meerkosten.

Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen

Ook hier geldt dat we de afgelopen jaren fors hebben moeten aframesen op deze inkomsten, mede door invoering van het abonnementstarief. Wij gaan ervan uit dat het geraamde budget voor 2020 realistisch is.

Verslavingsbeleid

Verslaving heeft negatieve gevolgen voor zowel individuen als de (directe) omgeving. Samen met maatschappelijke partners wordt gekeken naar een gezamenlijke aanpak om probleemgebruik en verslavingsgedrag te voorkomen dan wel te doorbreken. De uitwerking en met name de implementatie hiervan zal in 2020 plaatsvinden.

Algemene voorzieningen Jeugd

Door de oprichting van de BVO CJG Drimmelen Geertruidenberg per 2020 vervallen de inkomsten van € 20.000, die van de gemeente Drimmelen worden ontvangen doordat er geen kostenverrekening meer zal plaatsvinden. Alle kosten worden in rekening gebracht bij de BVO CJG.

Door deze ontwikkeling wordt er ook vanaf 2020 een bedrag van € 9.000 overgeheveld naar de BVO CJG (administratieve overheveling).

CJG, overig maatwerkdeel

€ 20.000 van het budget wordt niet overgeheveld naar de BVO CJG en heeft geen verdere bestemming en kan daarom bezuinigd worden.

Individuele voorzieningen Natura Jeugd

Net als in andere jeugdhulpregio's in het land lopen de kosten voor jeugdhulp ook in de regio West Brabant Oost op. Op basis van de prognose 2019 is de verwachting dat met de beschikbare budgetten vanuit Jeugd de extra vraag niet opgevangen kan worden. Hiervoor is structureel extra budget opgenomen van € 600.000.

Praktijkondersteuner huisartsen jeugd

Om de toegang bij de huisartsen optimaal in te richten is het van belang dat binnen de huisartsenpraktijken voldoende tijd en aandacht is voor vraagverheldering en (waar passend) de mogelijkheid tot het direct inzetten van laagdrempelige, kortdurende begeleiding. Hiermee kan enerzijds onnodige inzet van specialistische zorg worden voorkomen en anderzijds veel

gerichter worden doorverwezen bij complexe problematiek. Hieraan wordt een impuls gegeven door de inzet van een POH-jeugd (praktijkondersteuner huisartsen jeugd). De pilot voor de inzet POH-jeugd eindigt per 31 december 2020 en de evaluatie van deze pilot staat gepland in de zomer van 2020.

Zorgadministratie jeugdhulp

De afgelopen jaren heeft de regio WBO de administratieve dienstverlening uitbesteed aan Zorg-Lokaal. Er wordt gewerkt aan de voorbereidingen om de zorgadministratie vanuit Zorg-Lokaal over te hevelen naar de gemeente Breda per 2021. Verwacht wordt dat de overheveling per 2021 een feit is en dat in 2020 het implementatietraject zal plaatsvinden. Zorgvuldigheid is van groot belang, omdat het wenselijk is dat zowel de gemeenten als de jeugdhulpaanbieders zo min mogelijk last ondervinden van de overheveling.

Regionaal beleidskader jeugd

Dit beleidskader wordt naar verwachting in 2019 bestuurlijk vastgesteld. In dit beleidskader worden een aantal acties opgenomen die in 2020 nader worden uitgewerkt. Op dit moment is nog niet voldoende in beeld welke acties dit zijn. In de Turap 2020 wordt hierop nader ingegaan.

VAR19 - Inrichting fysieke plekken voor jongeren

In 2019 en 2020 is geld beschikbaar voor het inrichten van fysieke plekken voor jongeren. Om ook in 2021 de mogelijkheid te hebben voor jongeren een ontmoetingsplek te creëren wordt € 5.000 doorgeschoven van 2020 naar 2021.

Subsidie Trema

De komende jaren wordt gekeken naar manieren om te bezuinigen op de kosten van jongerenwerk. Op dit moment gaan er bijvoorbeeld relatief veel uren naar de aanwezigheid van een jongerenwerker bij 't Honk in Geertruidenberg. Doel is dat de jongeren die bij het 't Honk komen op termijn (deels) door vrijwilligers begeleid

worden. Daarnaast wordt onderzocht of een lagere uurprijs voor jongerenwerk mogelijk is.

Plan van aanpak 16-27

Kwetsbare jongeren gaan op hun 18e van de 'beschermende' Jeugdwet over naar de Wmo en Participatiewet. Wetten die meer eigen initiatief verwachten. Kwetsbare jongeren blijken in deze fase veel baat te hebben bij een sluitende en integrale ondersteuning van professionals en begeleiding op diverse leefdomeinen. Daarmee wordt escalatie van problematiek (o.a. schulden, verslaving) voorkomen. Gemeente Geertruidenberg wil aanvullend op of via het regionale Actieprogramma Zorg voor de Jeugd en het beleidsplan 3D, werken aan integrale ondersteuning van 16-27 jarigen. Het ontwikkelde plan van aanpak wordt meegenomen in het beleidsplan 3D.

Uitvoeringspraktijk participatie

Eind 2018 heeft Stimulansz zich een beeld gevormd van de uitvoeringspraktijk in de gemeente Geertruidenberg aan de hand van deskresearch, bestudering van uitvoeringsbesluiten, de cijfers uit de cockpit Participatie en WMO en gesprekken met participatiecoaches. Op basis van deze QuickScan heeft Stimulansz een aantal aanbevelingen geformuleerd, die in een aantal uitvoeringsacties zijn vertaald. De aanbeveling van Stimulansz om te kiezen voor specifieke doelgroepen en functionarissen te specialiseren naar doelgroepen is inmiddels deels gerealiseerd. De kandidaten uit het doelgroepenregister, oudkomers en statushouders worden begeleid door gespecialiseerde participatiecoaches. Een eventuele verdere specialisatie wordt desgewenst in het integrale beleidsplan voor het Sociaal Domein nader uitgewerkt.

Doelgroepers

Via loonkostensubsidie gaan er steeds jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt bij diverse bedrijven aan de slag. De krapte op de arbeidsmarkt werkt hier positief in mee. Voor de gemeente betekent dit echter dat de uitgaven aan loonkostensubsidie toenemen. Het

budget dient daardoor met € 200.000 te worden verhoogd.

Bijzondere bijstand

De uitgaven aan Bijzondere Bijstand zijn de afgelopen jaren opgelopen en leiden tot overschrijdingen. Op basis van de uitkomsten Evaluatie Kindregeling en Verkenning Schuldhulpverlening willen we maatregelen treffen die overschrijding in 2020 moet voorkomen. Het voornemen is de Kindregeling, via een app, gebruiksvriendelijker, efficiënter en doelmatiger te maken.

Er zijn signalen dat de stapeling van regelingen de uitstroom uit de uitkering, in bepaalde (gezins)situaties, niet stimuleert. Uitkeringsgerechtigden die gaan werken, er financieel slechts minimaal op vooruit gaan. In dit kader willen we de hoogte van de individuele inkomenstoelag aanpassen. De bijstand heeft tot doel dat mensen kunnen voorzien in de algemene kosten van hun bestaan. Als iemand drie jaar of langer een inkomen op bijstandsniveau heeft, ontvangt hij/zij een vergoeding. Nu bedraagt de vergoeding voor een alleenstaande € 439, voor een alleenstaande ouder € 512 en voor een echtpaar € 586 per jaar. De gemeente is vrij de hoogte en frequentie van de vergoeding vast te stellen. De bedragen in Geertruidenberg zijn relatief hoog. Er wordt voorgesteld deze bedragen te halveren. Mochten mensen door de verlaging van de vergoeding bepaalde noodzakelijke incidentele kosten niet meer kunnen betalen, dan bestaat hiervoor het vangnet van de bijzondere bijstand. Door halvering van de bedragen wordt op jaarbasis een besparing van € 42.000 gerealiseerd.

Integrale aanpak schuldhulpverlening

De ontwikkeling van breder kijken in het sociaal domein heeft geresulteerd in nieuwe (landelijke) inzichten betreffende integrale aanpak van schuldhulpverlening. Hierin wordt met een breder ondersteuningsaanbod gewerkt. Er wordt explicieter dan voorheen rekening gehouden met factoren als stress door financiële problemen, capaciteiten van mensen en drempels in

de hulpverlening. In 2020 wordt verkend of deze nieuwe inzichten meerwaarde hebben en passend zijn voor Geertruidenberg. Hiermee willen wij tevens de trend van stijgende kosten voor bewindvoering (onderdeel budget Bijzondere bijstand) keren. In verband met de looptijd van toekenningen kunnen eventuele maatregelen enkel gefaseerd worden doorgevoerd. Hierdoor verwachten wij vanaf 2021 een bezuiniging te realiseren van ongeveer € 25.000.

Inburgering

Met ingang van 1 januari 2021 wordt de nieuwe wet Inburgering van kracht. Het nieuwe inburgeringsstelsel is meer gericht op het ontzorgen en activeren van vergunninghouders. Gemeenten krijgen een grotere rol in de inburgering. Vanaf het eerste moment worden taalonderwijs en participatie onderdeel van de inburgering. Vergunninghouders worden gedurende de inburgeringsperiode intensief begeleid om hen sneller en beter hun weg in de Nederlandse maatschappij te laten vinden en financieel zelfstandig. In 2020 bereiden we ons, in samenwerking met gemeenten Oosterhout, Altena en Drimmelen, voor op de nieuwe wetgeving. Het ministerie heeft aangekondigd dat gemeenten extra middelen ontvangen voor de voorbereiding. Het gaat hierbij om € 25.000 in 2019 en € 25.000 in 2020. Deze worden hiervoor benut.

Openbare begraafplaatsen

In juni 2019 is het visiedocument vastgesteld. Daarin is onder andere opgenomen om de oude begraafplaats Raamsdonk naar een gedenkpark om te vormen. Vanwege bezuiniging vindt deze omvorming vooralsnog niet plaats.

Sociale werkplaatsen

In juni heeft de gemeenteraad een motie ingediend, waarin aan alle verbonden partijen is gevraagd:

- een 'zero based' operatie op de begroting uit te voeren;
- drie scenario's uit te werken, met wat het betekent voor de dienstverlening, wanneer de gemeentelijke bijdrage aan deze begroting met 5, 10 of 15 % wordt verlaagd.

De motie wordt meegenomen in het bedrijfsplan dat laatste kwartaal 2019 aan gemeenten wordt voorgelegd en waarop gemeenteraden via de zienswijzeprocedure invloed kunnen uitoefenen. Deze begroting gaat ervan uit dat, via het bedrijfsplan, een bezuiniging van 5% op de gemeentelijke bijdrage wordt gerealiseerd.

Statushouders

De inzet van een participatiecoach specifiek voor de doelgroep statushouders past geheel in de visie van de nieuwe Wet inburgering en nog belangrijker het leidt tot positieve resultaten. Door persoonlijk contact en begeleiding stromen statushouders sneller door naar een baan. Met een gespecialiseerde participatiecoach hebben wij intern voldoende kennis opgebouwd om de maatschappelijke begeleiding van statushouders adequaat te organiseren. In het verlengde van deze ontwikkeling wordt de participatieverklaring met ingang van 2020 ondergebracht bij Vluchtelingenwerk, in plaats van MidZuid. Hiermee wordt een bedrag van € 20.000 per jaar bespaard.

Versterking burgerinitiatief en zelforganisatie

Om burgerinitiatief en eigenaarschap onder de inwoners te stimuleren kan ook in 2020 een projectsubsidie worden aangevraagd.

De samenwerkende welzijnsorganisaties (Trema, Surplus en SWOG) dienen deze initiatieven te stimuleren. We houden structureel voortgangsgesprekken met deze organisaties. Om de bekendheid van Right to Challenge te vergroten wordt ingezet op communicatie over de pilot.

Verbonden partijen

In dit programma zijn de bijdragen aan de volgende gemeenschappelijke regelingen opgenomen:

- Gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg West Brabant
- Gemeenschappelijke regeling Wava
- Gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant (gedeeltelijk)

Informatie over deze regelingen kunt u vinden in de paragraaf Verbonden partijen in deel twee van de begroting en in het afzonderlijke raadsvoorstel.

Risico's

Abonnementstarief Wmo

Het abonnementstarief wordt in 2020 definitief ingevoerd. Dit betekent dat we fors minder eigen bijdragen zullen ontvangen. Inmiddels is bekend dat we hiervoor slechts voor 50% door het Rijk gecompenseerd zullen worden. Afgezien hiervan zal naar verwachting de invoering van dit voordelige tarief ook een aanzuigende werking hebben op de aanvragen voor maatwerkvoorzieningen en dan met name die van de hulp bij het huishouden en de begeleiding.

Wmo begeleiding

Nog afgezien van aller autonome ontwikkelingen die de toename van aanspraak op deze voorzieningen tot gevolg hebben, zoals toenemende vergrijzing en extramuralisering van zorg, ondervinden we ook steeds meer de gevolgen van de wijzigingen in de GGZ. Ook een dreigende beleidswijziging Beschermd Wonen van de huidige regiegemeente Breda kan tot een toename van kosten leiden.

Wmo hulp bij het huishouden

Los van de eerder genoemde meerkosten en het mogelijk toenemende beroep op Hulp bij het Huishouden door het abonnementstarief, zien we nog twee risico's:

- Eventuele tariefaanpassingen naar aanleiding van de nieuwe cao na 1 juli 2019 (de huidige cao heeft een looptijd tot en met 30 juni 2019). Om dit risico te beperken is in het tarief 2019 al een indexering meegenomen.
- De mogelijkheid dat het ziekteverzuim en de inschaling meer dan de bandbreedte van 2.5% afwijken van het tarief 2020 na indexering. In dat geval moeten we het tarief daarnaast aanpassen.

Loket Werk, Inkomen en Zorg

Het Loket Werk, Inkomen en Zorg is op 11 maart 2019 gestart. In de 2e helft van 2019 vindt een evaluatie plaats waarbij tevens wordt gekeken of en in welke mate de beschikbare middelen toereikend zijn voor het bereiken van de gestelde doelen.

Budget jeugdhulp

Vanuit het Rijk is de afgelopen jaren minder geld beschikbaar gesteld voor de jeugdhulp. Net als in andere jeugdhulpregio's in het land lopen de kosten voor jeugdhulp ook in de regio West Brabant Oost op. De stijging was al enigszins te zien in 2016, in 2017 en 2018 was de stijging substantieel. Hoewel er beheersmaatregelen zijn/worden ingevoerd is de verwachting dat met de beschikbare budgetten vanuit Jeugd de extra vraag niet opgevangen kan worden.

Wijziging aantal deelnemende gemeenten in de regio WBO jeugd

De gemeenten Baarle-Nassau en Alphen-Chaam stappen in 2020 uit de jeugdhulpregio WBO. Dit betekent dat het aandeel van de gemeente Geertruidenberg op het (macro)budget groter wordt, en kan dit leiden tot een toename van de kosten.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2017	2018	2019	2020	2021	2022	
21.	6. Sociaal domein	Banen	812,2	811,2	811,2	811,2	811,2		Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 65 jaar
22.	6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter							% 12 t/m 21 jarigen
23.	6. Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5		% kinderen tot 18 jaar (meest recent 2015: 3,65%)
24.	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	68,2	68,2	68,2	68,2	68,2		% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking
26.	6. Sociaal domein	Werkloze jongeren	0,57	0,57	0,57	0,57	0,57		% 16 t/m 22 jarigen (meest recent 2015: 0,57%)
27.	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	237	194	194	194	194		Aantal per 10.000 inwoners
28.	6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	204	163	168	172	177		Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 65 jaar
29.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	12,5	10	10	10	10	10	% van alle jongeren tot 18 jaar
30.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	0,5	1	1	1	1	1	% van alle jongeren tot 18 jaar
31.	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	0,4	0	0	0	0	0	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar
32.	6. Sociaal domein	Clënten met een maatwerkarrangement WMO	880	724	731	740	750		Aantal per 10.000 inwoners

Financieel overzicht

In onderstaande tabel zijn, op hoofdlijnen, zowel de budgetvragende ontwikkelingen als de voorgestelde bezuinigingen opgenomen. De mutaties zijn > € 10.000 of van politiek bestuurlijke importantie. Administratieve aanpassingen en bedragen < € 10.000 zijn in één totaalbedrag opgenomen.

Taakveld	Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)									
6.1	Jeugd en jongerenwerk			20.000	V	40.000	V	60.000	V
6.1	Vrijwilligersbeleid en mantelzorg	21.000	V	21.000	V	21.000	V	21.000	V
6.1	Statushouders	20.000	V	20.000	V	20.000	V	20.000	V
6.1	Inburgering	25.000	N	25.000	N				
6.1	Subsidies Sociaal Domein	40.000	V	40.000	V	40.000	V	40.000	V
6.1	Programma Langer Thuis	50.000	N	10.000	V	10.000	V	10.000	V
6.2	Eerstelijnsloket Wmo	50.000	V	50.000	V	50.000	V	50.000	V
6.2	CJG, overig maatwerkdeel	20.000	V	20.000	V	20.000	V	20.000	V
6.2	Doorontw. en huisv. CJG Drimmelen en G.berg	25.000	N	25.000	N	25.000	N	25.000	N
6.3	Bijzondere bijstand	42.000	V	67.000	V	67.000	V	67.000	V
6.4	Sociale Werkplaatsen			15.000	V	15.000	V	15.000	V
6.6	Wmo vervoersvoorzieningen	45.000	V	70.000	V	70.000	V	70.000	V
6.72	Individuele voorzieningen Natura Jeugd	600.000	N	600.000	N	600.000	N	600.000	N
7.1	Gezondheidszorg	30.000	N	8.000	V	8.000	V	8.000	V
	Mutaties > € 10.000 of politiek bestuurlijke importantie	492.000	N	309.000	N	264.000	N	244.000	N
	Mutaties < € 10.000 of administratieve aanpassing	11.000	N	11.000	N	11.000	N	5.000	V
	Saldo van de mutaties	503.000	N	320.000	N	275.000	N	239.000	N

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	22.138.000	21.937.000	21.486.000	21.404.000	21.326.000
Baten	5.260.000	5.057.000	5.057.000	5.057.000	5.057.000
Saldo	16.878.000	16.880.000	16.429.000	16.347.000	16.269.000

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	849.000	849.000	0	0	0
Baten	1.764.000	1.053.000	5.000	0	0
Saldo	-915.000	-204.000	-5.000	0	0

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	22.987.000	22.786.000	21.486.000	21.404.000	21.326.000
Baten	7.024.000	6.110.000	5.062.000	5.057.000	5.057.000
Saldo	15.963.000	16.676.000	16.424.000	16.347.000	16.269.000

Programma 6

Gemeentelijke gebouwen, Monumenten, Kunst en Cultuur

De missie

We gaan zorgvuldig om met onze gebouwen en de vele monumenten in onze gemeente.

Speerpunten coalitieprogramma 2020-2023

- We maken optimaal gebruik van onze gemeentelijke gebouwen. Er is aandacht voor het onderhoudsniveau van deze gebouwen en we stimuleren het gebruik van het erfgoed.
- Op basis van een business case wordt richting gegeven aan de toekomst van de Schattelijn.
- We zetten ons in voor het behoud en de ontwikkeling van onze culturele infrastructuur.
- We gaan zorgvuldig om met het behoud van de eigen monumenten.

Nieuw beleid

Niet van toepassing

Bestaand beleid

75 jaar bevrijding

In de periode 2019-2020 viert Nederland 75 jaar bevrijding. Gemeente Geertruidenberg is in 2019 bevrijd. Dit wordt in 2019 herdacht. De landelijke bevrijding mag echter ook gevierd worden. Dit vindt plaats op 5 mei 2020. Met en voor inwoners wordt er een bevrijdingsconcert georganiseerd.

600 jaar Elisabethvloed

In 2021 is de herdenking van 600 jaar Elisabethvloed, wat voor het ontstaan van de Biesbosch heeft gezorgd. Om hier als gemeente aan deel te kunnen nemen is er in 2020 voorbereidingsbudget en in 2021 uitvoeringsbudget nodig. Voor het voorbereidingsbudget in 2020 wordt een uitgave verwacht van € 10.000 en voor het uitvoeringsbudget in 2021 wordt een uitgave verwacht van € 5.000.

Erfgoed

Verlaging van het nieuwe werkbudget erfgoed van € 25.000 naar € 10.000 euro dat was opgenomen in de kadernota 2020.

Risico's

Duurzaam Meerjarenonderhoudsplan 2020-2029

In 2019 heeft er een actualisering plaatsgevonden van het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gemeentelijke gebouwen. Het onderhoud dient gefinancierd te worden vanuit de voorziening gemeentelijke gebouwen. Vanwege het feit dat er een aantal panden zijn aangekocht de afgelopen twee jaar is de huidige storting in de voorziening ontoereikend. Om de hoogte van de extra storting te beperken is als uitgangspunt genomen dat de gemeentelijke eigendommen Markt 32-38 (voormalig pand WSG), Vismarktstraat 4 (Schattelijn) en Haven 18 (Bakkerij) in 2020 zullen worden afgestoten. Hiervoor zal een

business case worden opgesteld welke aan de raad zal worden voorgelegd. De Oude Wacht zal dan als 'wisselpand' worden gebruikt voor de gebruikers van de Schattelijn. Vervolgens is ook in het MJOP verwerkt dat de voormalige gemeentewerf aan de Statenlaan 3/5 voor een periode van minimaal vijf jaar beperkt wordt onderhouden, totdat bekend is wat de toekomstige bestemming zal gaan worden. De verkoop en de maatregel m.b.t. Statenlaan 3/5 resulteert dat de extra verhoging van de storting beperkt wordt tot € 160.000. Met betrekking tot Duurzaamheidsmaatregelen in het MJOP zal in 2020 van enkele gemeentelijke panden een Energieprestatie advies (Epa) worden opgesteld welke vervolgens worden verwerkt in een voorstel aan de raad. In dit voorstel wordt dan uitgewerkt op welke wijze de panden verder kunnen worden verduurzaamd en wat de financiële gevolgen hiervan zijn.

Sleutelbeheersysteem gemeentelijke gebouwen

In het kader van de AVG dienen sleutels van de gemeentelijke gebouwen beveiligd te zijn voor onbevoegden en dient geregistreerd te zijn waar de uitgeven sleutels zich bevinden. Om dit goed te kunnen beheren zullen wij een sleutelbeheerssysteem ontwikkelen.

Beleidsindicatoren

In dit programma zijn geen beleidsindicatoren opgenomen.

Financieel overzicht

In onderstaande tabel zijn, op hoofdlijnen, zowel de budgetvragende ontwikkelingen als de voorgestelde bezuinigingen opgenomen. De mutaties zijn > € 10.000 of van politiek bestuurlijke importantie. Administratieve aanpassingen en bedragen < € 10.000 zijn in één totaalbedrag opgenomen.

Taakveld	Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)									
5.3	Volksfeesten	25.000	N						
5.5	G.geb. Historische gebouwen (incl. vishal)	10.000	N	10.000	N	10.000	N	10.000	N
8.3	G.geb. Schuttersveld vm School	30.000	V	30.000	V	30.000	V	30.000	V
	Mutaties > € 10.000 of politiek bestuurlijke importantie	5.000	N	20.000	V	20.000	V	20.000	V
	Mutaties < € 10.000 of administratieve aanpassing	25.000	V	37.000	V	42.000	V	41.000	V
	Saldo van de mutaties	20.000	V	57.000	V	62.000	V	61.000	V

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

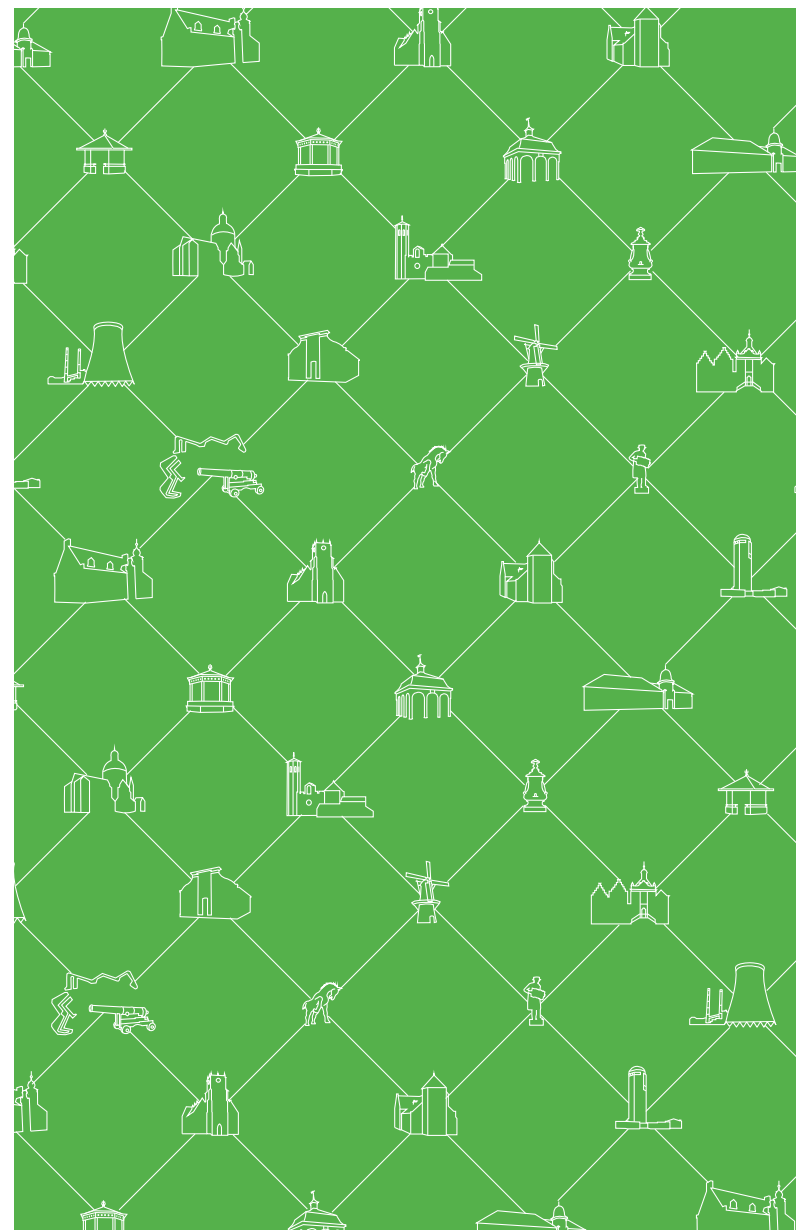
Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	1.451.000	1.404.000	1.192.000	1.182.000	1.181.000
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	1.451.000	1.404.000	1.192.000	1.182.000	1.181.000

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	394.000	361.000	191.000	191.000	191.000
Saldo	-394.000	-361.000	-191.000	-191.000	-191.000

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	1.451.000	1.404.000	1.192.000	1.182.000	1.181.000
Baten	394.000	361.000	191.000	191.000	191.000
Saldo	1.057.000	1.043.000	1.001.000	991.000	990.000

Programma 7

Dienstverlening en bedrijfsvoering

Missie

De gemeente stimuleert en ondersteunt de eigen kracht en initiatieven van inwoners en ondernemers. Wij opereren als een betrouwbare, verbindende partner en waar mogelijk in (sub)regionaal verband, vanzelfsprekend als collegiaal bestuur. Transparant in communicatie en slimmer anders organiseren, daar gaat het om.

Speerpunten coalitieprogramma 2020-2023

- Onze klanten voelen zich gehoord, omdat wij bereikbaar zijn en betrouwbaar.
- Wij voeren een heldere en actieve communicatie in producten, dienstverlening en contacten.
- Wij bieden innovatieve dienstverlening aan.
- Wij werken samen waar dat kan, eventueel onder eigen regie als dat volgens ons moet.
- Wij organiseren maandelijks spreekuren in de wijk. Aanbellen bij inwoners hoort daarbij.
- In de ambtelijke organisatie zijn de principes van project- en programmamanagement uitgerold en is participatie bij beleidsvorming en – uitvoering het uitgangspunt.
- Kinderen geven de gemeente raad. Wij gaan onze jeugd frequent bezoeken en betrekken bij ons beleid.

Nieuw beleid

Organisatieontwikkeling Geertruidenberg (OOG)

In 2019 hebben we een strategie voor de ontwikkeling van de organisatie in de komende jaren uitgewerkt. We hebben hierbij een plan van aanpak opgesteld voor 2020. We werken met dit plan van

aanpak aan de ontwikkeling van de pijlers: opgavengericht werken en zelforganiserende teams. Om zo verder vorm te geven aan onze missie en visie. Jaarlijks stellen we een nieuw plan van aanpak op voor dat jaar, zodat we steeds aan kunnen sluiten bij nieuwe ontwikkelingen. Een nadere toelichting over deze ontwikkeling vindt u in de paragraaf bedrijfsvoering.

Eigentijdse dienstverlening

We betrekken de inwoners bij het realiseren van goede online dienstverlening. Op de nieuwe website (januari 2020) stellen wij komende jaren de digitale klantreis van onze gebruikers centraal. Hierbij ligt de focus op de top 20 van onze digitale producten. Op deze wijze zorgen we ervoor dat dit online kanaal aansluit bij de behoeften van onze gebruikers. We stellen ons als doel de aanvraag van digitale producten eenvoudiger en toegankelijk te maken.

In het nog op te stellen gemeentelijke plan digitale dienstverlening (dat aan u wordt aangeboden in december 2019) vindt een verdere concretisering plaats van onze digitale dienstverlening. De uitvoering van dit plan nemen wij in 2020 en verdere jaren ter hand.

Participatie

Steeds vaker betrekken we inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners bij de voorbereiding en uitvoering van beleid. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van het raadsprogramma 2018-2022 en zorgt ervoor dat ons beleid zo goed mogelijk afgestemd wordt op de wensen en behoeften van deze doelgroepen. In 2018/2019 hebben we met grotere projecten, zoals de pilot Dombosch (omgevingswet), Langer Thuis en nu de omgevingsvisie, al wat ervaring opgedaan met participatietrajecten. In 2020 rollen we deze aanpak breder uit in de organisatie en investeren we in het trainen van medewerkers en het delen van ervaring.

Waarderen woning op gebruiksoppervlakte

De Waarderingskamer heeft besloten dat het taxeren van woningen op gebruiksoppervlakte vanaf 1 januari 2022 verplicht is. Er is een overgangsperiode ingesteld om te zorgen dat de WOZ-administratie tijdig beschikt over betrouwbare gebruiksoppervlakten voor alle relevante WOZ-deelobjecten bij woningen. In 2020 wordt hier verder uitvoering aan gegeven en wordt deze transitie afgerond.

Identiteitsdocumenten

De dip in de identiteits- en rijbewijzen (verstrekking van 5 naar 10 jaar) is komende jaren van invloed op de inkomsten en daardoor ook op de afdrachten. De verwachting is dat komende vijf jaar (afdrachten meegerekend) de inkomsten zullen afnemen met € 40.000 in 2019 tot € 83.000 in 2023. De aantallen paspoorten en ID Kaarten lopen

af van 1.795 documenten in 2019 naar 697 documenten in 2023. De capaciteit die hierdoor vrijkomt wordt ingezet op de landelijk en lokaal toenemende aandacht voor adres- en identiteitsfraude.

Privacy

Op 25 mei 2018 is de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden. Voor de gemeente betekent dit de toename van een aantal wettelijke taken. In 2018 is de gemeente begonnen met het project privacy en informatiebeveiliging. Dit project bevat 36 aandachtspunten die met het oog op gegevensbescherming en informatiebeveiliging geïmplementeerd zullen worden. Aankomend jaar gaan we door met implementeren van verschillende maatregelen. Beveiligd mailen en het automatisch anonimiseren van persoonsgegevens uit documenten zijn een aantal voorbeelden van punten waar de komende tijd aandacht aan wordt besteed. Daarnaast is het de bedoeling om privacy en informatiebeveiliging een vast onderdeel te maken van de PDCA-cyclus (plan do check act cyclus).

Bestaand beleid

Indexering onderhoudskosten software

Wij ramen een structureel bedrag van € 18.000 voor de prijsstijgingen van onderhoudscontracten voor de hard- en software en de hiervoor noodzakelijke verbindingen.

Verkiezingen

In 2020 zijn geen reguliere verkiezingen gepland, in de afgelopen jaren hebben we in niet-verkiezingsjaren budget geraamd voor tussentijdse verkiezingen. We stellen voor om dit vanaf nu niet meer te doen en eventueel benodigd budget voor tussentijdse verkiezingen bij te ramen in een tussenrapportage als dit van toepassing is. Dit bedrag wordt voor daarom in 2020 afgeramd met € 17.900.

Financiële verwerking budgetmutaties

Een gedeelte van de budgetten die betrekking hebben op dit programma dienen op basis van de BBV voorschriften te worden toegerekend aan Overhead. Vandaar dat niet alle mutaties in dit programma volledig zijn opgenomen in de tabel financiële mutaties, maar ook gedeeltelijk in de tabel Overhead.

Kernbijeekommensten

Uit de ervaring van het afgelopen jaar blijkt dat de kernbijeekommensten tot nu toe nauwelijks budget hebben gevraagd. Daarom wordt voorgesteld dit budget van € 5.000 structureel af te ramen.

Voorziening wachtgeldverplichtingen wethouders

Deze voorziening wordt opgeheven. Wachtgeldverplichtingen zijn vanaf nu in de begroting opgenomen als risico. Dit levert een structurele bezuiniging op van € 20.000 per jaar.

Verbonden partijen

De begrotingen 2020 van de diverse Verbonden Partijen zijn verwerkt in onze gemeentebegroting. Uw aangenomen motie over de door u voorgestelde zero based operatie met een drietal scenario's (27 juni 2019) is toegezonden aan de diverse Verbonden Partijen. De bezuinigingsopgave van 5% voor 2021 geldt voor de volgende Verbonden Partijen:

- Regio West Brabant (incl. Rewin);
- GGD West-Brabant;
- Veiligheidsregio Midden- en West Brabant;
- Omgevingsdienst Midden- en West Brabant;
- Werkbedrijf Arbeid Voor Allen (WaVa).

CAO

Inmiddels zijn de nieuwe cao afspraken vastgelegd. Vanaf 2020 geldt de CAO Gemeenten. De effecten van de loonsverhoging die deze met zich meebrengt zijn verwerkt in de totale salariskosten.

Risico's

Kwaliteit management rapportages

Indien de managementrapportages van onvoldoende niveau zijn (als gevolg van onvoldoende kwaliteit van de basisgegevens), hebben we onvoldoende grip op onze bedrijfsvoering. Het monitoren en verbeteren van de kwaliteit van de gegevens om deze rapportages te maken heeft onze constante aandacht. In 2019 is er volop gewerkt aan de doorontwikkeling managementrapportages voor de jeugdzorg om hiermee betere sturingsinformatie te verkrijgen. Dit wordt gecontinueerd in 2020.

Budgetbeheer

Door het niet goed beheersen van onze budgetten kunnen we niet tijdig problemen signaleren waardoor er niet bijgestuurd kan worden. Door het voeren van een verplichtingenadministratie hebben we meer grip op onze budgetten.

Tekort capaciteit en ervaring

De arbeidsmarkt is erg aan het aantrekken. We constateren dat het aanbod van kandidaten om een vacature in te vullen geringer wordt. Daar waar het bedrijf kritische processen betreft moet mogelijk een beroep worden gedaan op duurdere externe inhuur om aan de klantvraag te kunnen blijven voldoen.

Precariobelasting

Met betrekking tot de heffing van precario kan tegen de opgelegde aanslagen een fiscale procedure in gang gezet worden. Tegen de heffing van 2017 lopen inmiddels een aantal procedures. De verwachting is dat ook tegen de heffing 2018 procedures in gang worden gezet. Ten tijde van het opleggen van de aanslagen en bij de lopende procedures vindt juridische ondersteuning plaats.

Ontwikkelingen Amercentrale

Door Essent/RWE is tegen de WOZ-waarde 2014 en 2015 beroep bij de Rechtbank en hoger beroep bij het Gerechtshof aangetekend. Op 7 februari 2019 heeft het Hof 's-Hertogenbosch uitspraak gedaan en deze uitspraak staat inmiddels vast. Tegen de WOZ-waarde van 2016 en 2017 is door RWE ook een bezwaarschrift ingediend. De uitspraak op het hoger beroep kan ook gevolgen hebben voor de belastingjaren 2016, 2017 en later. De afhandeling hiervan is opgepakt en is momenteel in de onderzoekende fase. Bij dit proces wordt de gemeente juridisch bijgestaan.

Documenten met vertrouwelijke informatie komen in handen van onbevoegden

De gemeente beschikt over veel (bijzondere) persoonsgegevens van haar burgers. Zorgvuldige omgang met deze gegevens is een wettelijke verplichting. Documenten met vertrouwelijke informatie horen niet in de handen van onbevoegden te komen. Overtreding van deze verplichting levert hoge boetes op van de privacytoezichthouder, de Autoriteit Persoonsgegevens. De hoogte van de boetes kunnen oplopen tot maximaal € 20.000.000. Daarnaast levert de overtreding

van de wet reputatieschade op. Hierdoor neemt het vertrouwen van de burgers af. Zorgvuldig omgaan met de persoonsgegevens is dus noodzakelijk.

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
1.	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	6,83	7,00	6,86	6,86	6,86	6,86	Fte per 1.000 inwoners
2.	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	6,38	6,31	6,31	6,31	6,31	6,31	Fte per 1.000 inwoners
3.	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaats-kosten	€ 524	€ 537	€ 534	€ 519	€ 519	€ 519	Kosten per inwoner
4.	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	10,0%	7,0%	7,1%	7,0%	7,0%	7,0%	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen
5.	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	9,7%	11,4%	11,0%	11,0%	11,0%	11,0%	% van totale lasten

Ad 1 en 2. Hierin is het voorstel formatie sociaal domein vanaf 2018 nog niet verwerkt.

Financieel overzicht

In onderstaande tabel zijn, op hoofdlijnen, zowel de budgetvragende ontwikkelingen als de voorgestelde bezuinigingen opgenomen. De mutaties zijn > € 10.000 of van politiek bestuurlijke importantie. Administratieve aanpassingen en bedragen < € 10.000 zijn in één totaalbedrag opgenomen.

Taakveld	Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)									
0.1	College van Burgemeester en wethouders	20.000	V	20.000	V	20.000	V	20.000	V
0.2	Verkiezingen	10.000	V						
	Mutaties > € 10.000 of politiek bestuurlijke importantie	30.000	V	20.000	V	20.000	V	20.000	V
	Mutaties < € 10.000 of administratieve aanpassing	120.000	N	123.000	N	123.000	N	123.000	N
	Saldo van de mutaties	90.000	N	103.000	N	103.000	N	103.000	N

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	2.755.000	2.650.000	2.664.000	2.640.000	2.631.000
Baten	0	0	0	0	0
Saldo	2.755.000	2.650.000	2.664.000	2.640.000	2.631.000

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	449.000	239.000	226.000	178.000	178.000
Saldo	-449.000	-239.000	-226.000	-178.000	-178.000

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	2.755.000	2.650.000	2.664.000	2.640.000	2.631.000
Baten	449.000	239.000	226.000	178.000	178.000
Saldo	2.306.000	2.411.000	2.438.000	2.462.000	2.453.000

Overzicht algemene dekkingsmiddelen inclusief onvoorzien en vennootschapsbelasting

Inleiding

In dit overzicht wordt de financiële uitgangspositie geschetst. We benoemen de financiële uitgangspunten behorend bij de startpositie. Specifiek staan we iets uitgebreider stil bij de algemene dekkingsmiddelen en de gevolgen van de mei- en septembercirculaire. Als laatste gaan we in op de risico's.

Het doel is een doelgerichte en efficiënte besteding van de beschikbare middelen en een financieel gezonde gemeente. In 2022 hebben we onze ambities weten te bereiken en zijn we nog steeds een financieel gezonde gemeente. We zijn terughoudend geweest in het belasten van onze inwoners. We bereiken dit door te kijken of bestaand beleid oplevert wat we ervan verwachten, we maken duidelijke keuzes over wat we wel en niet meer doen en hebben structureel sluitende meerjarenramingen in de begroting.

Financiële uitgangspositie

Voor het opstellen van deze begroting hebben wij de volgende financiële uitgangspunten gehanteerd:

1. Het aantal inwoners per 1 januari 2019 is 21.535
2. Ontwikkeling lonen volgens cao gemeenten
3. Ontwikkeling prijzen volgens Bruto Binnenlands Product (vermeld in gemeentefondscirculaires)
4. De te hanteren rente voor nieuwe investeringen bedraagt 0,75%
5. De berekende rente over het financieringstekort bedraagt 0,3% voor het deel boven de kasgeldlimiet. Over het bedrag van de kasgeldlimiet hanteren we het nultarief.

Als gevolg van de renteontwikkelingen gaan we uit van lagere rente percentage op de af te sluiten geldleningen (25 jaar rente vast 0,3%; indicatie d.d. 20-8-19; begroting 2019 1,25 %). Zie verder ook de paragraaf Financiering.

Omdat de renteontwikkelingen positief zijn hebben wij de rente doorbelasting kunnen verlagen van 1,25% naar 0,75%. Daarnaast zijn de afschrijvingsbedragen aangepast als gevolg van de diverse

mutaties. De voordelen op de rentelasten worden volgens vooraf bepaalde verdelingen overgeheveld naar de diverse producten in de verschillende programma's. De voordelen worden niet specifiek per programma toegelicht, maar zijn onderdeel van de administratieve aanpassingen. Dit ziet er in tabelvorm als volgt uit:

Ontwikkeling meerjarenperspectief	2020		2021		2022		2023	
Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)								
Basisbegroting 2020-2023	243.000	V	106.000	V	464.000	V	464.000	V
Turap 2019-1	218.000	N	171.000	N	184.000	N		
Turap 2019-2 (inclusief actualisatie jaarschijf 2023)	95.000	N	359.000	N	54.000	N	67.000	V
Algemene uitkering (septembercirculaire)	pm		pm		pm		pm	
Mutaties begroting 2019-2023	123.000	V	565.000	V	76.000	V	20.000	V
Eindsaldi	53.000	V	141.000	V	302.000	V	551.000	V
waarvan								
Structureel	329.000	V	79.000	V	310.000	V	571.000	V
Incidenteel	276.000	N	62.000	V	8.000	N	20.000	N
	53.000	V	141.000	V	302.000	V	551.000	V
Incidenteel met dekking uit Vrije Algemene reserve								
Begroting 2020-2023	2.148.000	N	762.000	N	73.000	N	0	-
Dekking uit vrije Algemene reserve	2.148.000	V	762.000	V	73.000	V	0	-
Eindsaldi incidenteel	0	-	0	-	0	-	0	-

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene uitkering Gemeentefonds

In de begroting 2020 is de meicirculaire 2019 verwerkt. De stand van de uitkering gemeentefonds na verwerking van de meicirculaire 2019 is als volgt weer te geven.

Meicirculaire 2019

Over de ontwikkelingen die in de meicirculaire tot deze bedragen hebben geleid is een Raadsinformatiebrief "Meicirculaire 2019" opgesteld.

Septemercirculaire 2019

Op 17 september 2019 is de septemercirculaire gemeentefonds 2019 gepubliceerd. In tegenstelling tot voorgaand jaar hebben wij deze circulaire in het boekwerk van de begroting nog niet kunnen verwerken. De eerste voorzichtige analyse laat een positief beeld zien. Thans wordt onderzocht in hoeverre de positieve ontwikkeling veroorzaakt wordt door taakmutaties. Taakmutaties leiden ook tot uitgaven die nu nog niet bekend zijn. Daarnaast is duidelijk dat een groot deel van het voordeel wordt veroorzaakt door het doorschuiven van Rijksinvesteringen van 2019 naar 2020. Dit veroorzaakt voor 2019 een tekort van gelijke omvang.

Onroerende zaakbelasting Eigenaren Woningen

- Op de opbrengst van de OZB wordt een verhoging toegepast van 1,5% vanwege inflatiecorrectie.
- Op basis van een eerder besluit van uw raad wordt een verhoging van de OZB van 1% voor de realisatie van het Integraal Huisvestingsplan doorgevoerd.
- We verwachten een verhoging van de inkomsten uit Onroerende zaakbelastingen (OZB) voor woningen, omdat het aantal woningen stijgt in de komende jaren (i.v.m. diverse nieuwbouwprojecten).

Onroerende zaakbelasting Eigenaren en Gebruikers, Niet woningen

- Op de opbrengst van de OZB wordt een verhoging toegepast van 1,5% vanwege inflatiecorrectie.
- Daarnaast wordt ook hier, gelijk aan OZB voor woningen, een verhoging van 1% doorgevoerd voor de realisatie van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP).
- Voor niet woningen is het uitgangspunt gehanteerd dat de OZB naar het landelijk gemiddelde groeit. We groeien hier in 2 jaar naar toe. In totaal betekent dit een verhoging van 10% in 2 jaar. Voor 2020 7,5% en voor 2021 2,5%.
- Tot slot is de verwachting dat in de komende jaren het aantal bedrijven binnen de gemeente toeneemt en daarmee ook de OZB opbrengsten.

Tabel A Stand algemene uitkering na maartcirculaire 2019

2020 Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Stand algemene uitkering na verwerking maartcirculaire 2019	€ 29.849.000	€ 29.728.000	€ 30.084.000	€ 30.338.000

Precariobelasting

Met ingang van het belastingjaar 2019 heeft u raad besloten de precariobelasting voor terrassen te schrappen n.a.v. een initiatiefvoorstel uit uw raad. Met ingang van 2020 stellen wij u voor de belasting echter weer in te voeren.

Hondenbelasting

De hondenbelasting wordt gehandhaafd op het niveau van 2019 en wordt niet verder verlaagd, zoals eerder is voorgesteld.

Onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven is in de meerjarenbegroting 2020 -2023 een jaarlijks incidenteel budget opgenomen van € 45.000, 2019 was € 53.000.

Vennootschapsbelasting

In de meerjarenbegroting 2020-2023 is voor de vennootschapsbelasting geen raming opgenomen omdat we voorsnog verwachten dat sprake is van "verliescompensatie".

Risico's

Algemene uitkering

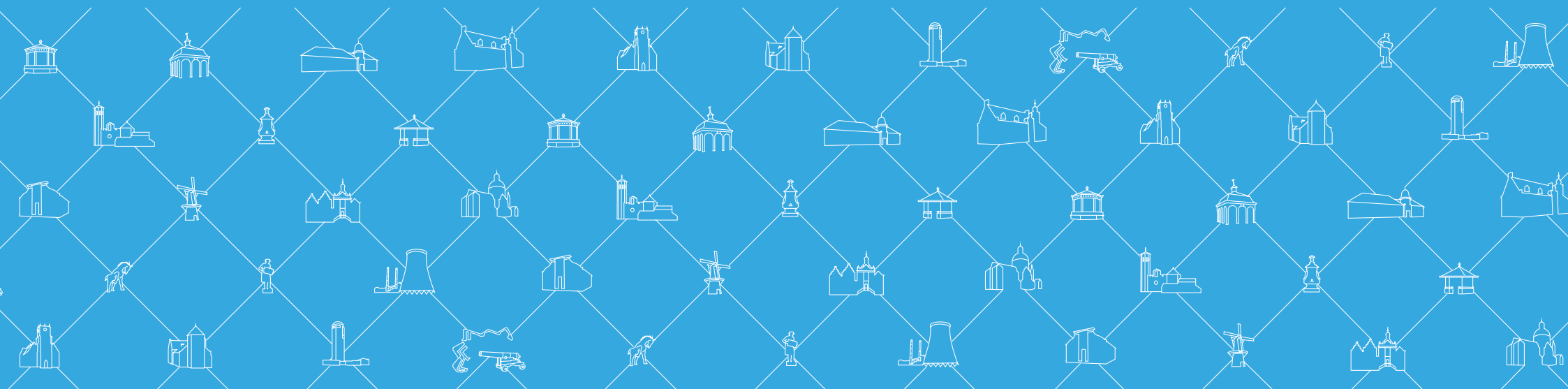
Algemeen

De huidige ramingen zijn gebaseerd op de uitkomsten van de meicirculaire 2019. De uitkomsten van de algemene uitkering staan dus min of meer vast. De gegevens van de algemene uitkering zijn ook van belang voor het bepalen van bepaalde budgetten. Te denken

valt aan de relatie van loon- en prijsstijgingen. Het risico bestaat dat verhoging van budgetten niet of niet volledig gecompenseerd wordt door verhoging van de algemene uitkering.

Specifiek

Voor het B.T.W.-compensatiefonds waar wij onze betaalde B.T.W. kunnen declareren, geldt een plafond. Als wij als gezamenlijke gemeenten meer of minder gaan declareren dan dit plafond, komt het verschil ten laste van of ten gunste van het gemeentefonds. Voor 2020 houden wij er rekening mee dat er geen ruimte onder het BTW compensatiefonds zit. Hiermee wordt tevens aangesloten op de adviezen van onder andere de Toezichthouder (Provincie).

Beleidsindicatoren

Nr.	Taakveld	Naam indicator	Gerealiseerd	Begroot					Eenheid
			2018	2019	2020	2021	2022	2023	
36.	8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	2,99	5,79	10,88	19,36	14,27	7,48	Aantal per 1.000 woningen
37.	8. Vhrosv	Demografische druk	39,76	39,76	39,76	39,76	39,76	39,76	Cijfer
38.	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoons-huishouden	€ 677	€ 658	€ 668				In Euro's
39.	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerper-soonshuishouden	€ 776	€ 752	€ 763				In Euro's
35.	8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	245	253	265	269	270	270	Duizend euro

*Het betreft de bedragen exclusief eenmalige terugbetaling rioolheffing 2017.

Financieel overzicht

In onderstaande tabel zijn, op hoofdlijnen, zowel de budgetvragende ontwikkelingen als de voorgestelde bezuinigingen opgenomen. De mutaties zijn > € 10.000 of van politiek bestuurlijke importantie. Administratieve aanpassingen en bedragen < € 10.000 zijn in één totaalbedrag opgenomen.

Taakveld	Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)									
0.5	Treasury	394.000	N	505.000	N	673.000	N	580.000	N
0.61	Onroerende Zaakbelastingen	305.000	V	470.000	V	550.000	V	630.000	V
0.64	Hondenbelasting			14.000	V	14.000	V	14.000	V
0.64	Precariobelasting	10.000	V	10.000	V	10.000	V	10.000	V
0.8	Algemene uitgaven en inkomsten	140.000	V	60.000	V	10.000	N	10.000	N
	Mutaties > € 10.000 of politiek bestuurlijke importantie	61.000	V	49.000	V	109.000	N	64.000	V
	Mutaties < € 10.000 of administratieve aanpassing	72.000	N	488.000	N	212.000	V	531.000	V
	Saldo van de mutaties	11.000	N	439.000	N	102.000	V	596.000	V

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	526.000	131.000	201.000	189.000	153.000
Baten	36.346.000	37.150.000	37.185.000	37.020.000	37.397.000
Saldo	-35.820.000	-37.019.000	-36.984.000	-36.831.000	-37.244.000

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	775.000	775.000	775.000	175.000	175.000
Baten	934.000	294.000	183.000	181.000	181.000
Saldo	-159.000	481.000	592.000	-6.000	-6.000

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2019	2020	2021	2022	2023
Lasten	1.301.000	906.000	976.000	364.000	328.000
Baten	37.280.000	37.444.000	37.368.000	37.201.000	37.578.000
Saldo	-35.979.000	-36.538.000	-36.392.000	-36.837.000	-37.250.000

Overzicht overhead

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) heeft een aantal wijzigingen ondergaan die moeten bijdragen aan de interne sturing door de gemeenteraad, evenals aan een betere vergelijkbaarheid tussen gemeenten. Eén van de onderdelen van de wijziging betreft een beter inzicht in de overhead.

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, is in het BBV voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's moeten dan de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

De definitie van overhead luidt als volgt: Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Vandaar dat de baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke programma's/taakvelden worden geregistreerd, maar centraal onder een afzonderlijk taakveld.

Er zijn regels opgesteld in het BBV welke kosten wel en niet onder de overhead vallen. Overhead bestaat in elk geval uit:

- Salariskosten management/leidinggevenden;
- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- Personeel & Organisatie;
- Inkoop;
- Interne en Externe communicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering;
- Facilitaire zaken en huisvesting;
- Post en archief;
- Managementondersteuning.

Bovenstaande indeling kan teruggebracht worden tot de volgende uitgangspunten als men naar de gehele organisatie kijkt.

- Directe kosten zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden.
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren derhalve tot de overhead.
- Sturende taken vervuld door hiërarchisch leidinggevenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.

De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

Bezuinigingen organisatie

Door de gehele begroting heeft u kunnen lezen dat wij ook gekeken hebben naar de mogelijkheden om te bezuinigen binnen de organisatie. Daarnaast zijn bijgestelde ambities daar waar mogelijk ook vertaald in de inzet van minder capaciteit. Dit laatste is echter heel beperkt mogelijk, omdat de bezuinigingen maar beperkt leiden tot minder taken voor de organisatie. In totaal leidt dit tot onderstaand overzicht.

Strategische lobby

Eerder zijn budgetten geraamd voor de lobby voor Hooipolder en Amer, van resp. € 28.000 en € 22.000. In de praktijk merken we op dat er minder budget benodigd is dan begroot. Daarnaast zijn er ook andere strategische dossiers die mogelijk om een lobby traject vragen in de toekomst, denk hierbij bijvoorbeeld aan het sociaal domein. Daarom is er voor gekozen om deze budgetten samen te voegen en met € 25.000 euro te verlagen.

Gedifferentieerd belonen

Het budget gedifferentieerd belonen wordt ingezet om ambtenaren die een bijzondere prestatie hebben geleverd te belonen, conform de beloningsregeling van onze gemeente. We stellen dit budget met € 7000 naar beneden bij. Op basis van de beloningen die de afgelopen jaren zijn uitgegeven, is deze ruimte beschikbaar in dit budget.

Personeelsbegroting

In aanloop naar deze begroting hebben we zeer kritisch gekeken naar de personeelsbegroting. Daarmee hebben we alle ruimte die hier in zat afgeraamd. Dit betekent een besparing van €52.480 in 2020 en structureel €38.980 vanaf 2021.

Ontwikkeling functiehuis

In de begroting 2019 is aangekondigd dat het project functiehuis in 2019 wordt opgepakt. Inmiddels is dit project in gang gezet en worden de financiële consequenties scherper. We hebben hiervoor in de kadernota een bedrag van € 100.000 genoemd, op basis van

de uitkomsten van het project tot nu toe kunnen we dit bijstellen naar € 65.000. Deze € 65.000 is gebaseerd op de tussentijdse resultaten en dus ook op reële inzichten die HR21 nu geeft.

Overige leveringen en diensten P&O

Een verlaging van het beschikbare budget van € 3.565 in 2020 en vanaf 2021 structureel € 3.629.

Scholing en opleiding

Het betreft hier een administratieve afronding van het budget, waarmee het budget € 2.400 naar beneden wordt bijgesteld.

Reis- en verblijfskosten

Het beschikbare budget voor vergoeding van reis- en verblijfskosten voor ambtenaren is met € 16.000 structureel afgeraamd. Op basis van werkelijke uitgaven in de afgelopen jaren is dit budget bijgesteld.

Gemeenschappelijke regelingen

Conform de algemene afspraak is 5% bezuinigd op de bijdrage aan Gemeenschappelijke regelingen vanaf 2021. Dit geldt voor:

Programma 1: Veiligheidsregio

Programma 2: Rewin en Regio West-Brabant

Programma 5: GGD West-Brabant

Programma 1: OMWB

Programma 7: RWB

Evenementen

Kosten van gemeente doorberekenen aan evenementen met commercieel karakter. Dit levert structureel een bedrag op van € 50.000 per jaar.

Formatie DIV

Structurele uitbreiding

De formatie van DIV per 1-7-2019 structureel uit te breiden met 1,36 fte = 49 uur per week (kosten € 78.000 per jaar). In 2008 registreerden we nog een kleine 4.000 documenten. In 2018 is dat aantal toegenomen naar ruim 140.000 documenten. Ondanks de slagen die zijn gemaakt op het gebied van digitalisering komen de medewerkers van DIV niet meer toe aan de volledige uitvoering van al hun taken. Naast de registratietoename wordt dit mede ingegeven doordat de beoogde efficiencyvoordelen van invoering van zaakgericht werken niet volledig worden gehaald. In het Verslag Ten Behoeve van Horizontale Verantwoording 2018 constateert onze gemeentearchivaris een discrepantie tussen de sterke registratietoename en de niet evenredige groei van de formatie. Ze geeft aan dat als gevolg van deze disbalans achterstanden zijn geconstateerd die betrekking hebben op vernietiging en digitale dossiervorming. "Monitoring van voldoende formatie is een punt van aandacht."

Tijdelijke uitbreiding

Door capaciteitsgebrek zijn in de afgelopen jaren achterstanden ontstaan. Om alle (wettelijk verplichte) werkzaamheden goed, tijdig en volledig uit te kunnen voeren heeft DIV extra (incidenteel) menskracht nodig om deze achterstanden in te halen. Kosten € 54.000 waarvan dekking is voorzien uit de vrije algemene reserve.

Preventiemedewerkers

De rol van preventiemedewerker Arbo/coördinator BHV per medio 2019 te borgen in onze organisatie. De kosten hiervoor zijn €10.000 per jaar. De achtergrond hiervan is dat we verplicht zijn om preventiemedewerkers te hebben in onze organisatie. Zeker in

een organisatie als een gemeente is het daarom van belang om het goede voorbeeld te geven en de arbo-preventie goed georganiseerd te hebben. Een invulling van ongeveer 10 uur per week voor zowel preventie als BHV is gerechtvaardigd op basis van de wettelijke taken van een preventiemedewerker, aangevuld met BHV.

Verandermanager WABO

Het team Wabo staat komende jaren voor een aantal uitdagingen waar extra inzet voor nodig is. Het team gaat aan de slag met een verbeterplan. Daarnaast gaat dienstverlening een prominere plaats innemen clusterbreed en in het bijzonder bij de Wabo vanwege de komst van de Omgevingswet en de wens van de raad

om meer op locatie het contact met de klant te hebben. Om dit te realiseren en geborgd te krijgen is in 2020 en 2021 extra capaciteit nodig. De kosten zijn incidenteel en bedragen hiervoor € 52.000 in 2020 en € 26.000 in 2021.

Investeringsplan

In het investeringsplan zijn de investeringen voor mobile devices opgenomen. De kapitaallasten bedragen € 14.684 vanaf 2020 en voor de ICT investeringen bedragen de kapitaallasten € 42.511 vanaf 2022.

Financieel overzicht

In onderstaande tabel zijn, op hoofdlijnen, zowel de budgetvragende ontwikkelingen als de voorgestelde bezuinigingen opgenomen. De mutaties zijn > € 10.000 of van politiek bestuurlijke importantie. Administratieve aanpassingen en bedragen < € 10.000 zijn in één totaalbedrag opgenomen.

Taakveld	Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
Samenvatting (V=voordeel, N=nadeel)									
0.4	Overhead cluster Ondersteuning	216.000	N	114.000	N	88.000	N	88.000	N
0.4	Overhead cluster Buitenruimte Buitendienst	50.000	V	50.000	V	50.000	V	50.000	V
0.4	Overhead Bestuursondersteuning college van B&W	25.000	V	25.000	V	25.000	V	25.000	V
0.4	Overhead Personeel	61.000	N	39.000	N	54.000	N	54.000	N
0.4	Overhead ICT					43.000	N	43.000	N
0.4	Tractie Groot Materieel	20.000	V	12.000	V				
	Mutaties > € 10.000	181.000	N	66.000	N	110.000	N	110.000	N
	Mutaties < € 10.000	207.000	N	231.000	N	231.000	N	237.000	N
	Saldo van de mutaties	388.000	N	297.000	N	341.000	N	347.000	N

Wat mag het kosten?

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	19.174.234	6.310.182	6.046.868	5.970.917	5.934.147
Baten	13.247.119	19.532	19.532	19.532	19.532
Saldo	5.927.115	6.290.650	6.027.336	5.951.385	5.914.615

Resultaat bestemming

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	0	0	0	0	0
Baten	117.500	194.000	115.000	0	0
Saldo	-117.500	-194.000	-115.000	0	0

Gerealiseerd resultaat

Begroting	na wijziging 2018	2019	2020	2021	2022
Lasten	19.174.234	6.310.182	6.046.868	5.970.917	5.934.147
Baten	13.364.619	213.532	134.532	19.532	19.532
Saldo	5.809.615	6.096.650	5.912.336	5.951.385	5.914.615

